

MAGYAR LAJPA

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD**ORADEA**Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A döntés nehéz órái

Bizonytalanság a francia-német-olasz fegyverszüneti tárgyalások körül. — A Szentatya lépést tett a tárgyalások sikere érdekében

Az Egyesült Államok kormányát a háborúba való beavatkozás híveivel frissítették fel

A mostani percig nem érkezett jelentés a francia-német tárgyalások eredményéről. de a béke galambját jelképező fehér repülőgépek elindultak a tárgyalások színhelyére s Pétain tábornok tegnap délutáni rádió-szólata után nem kétséges, hogy a megkezdett tárgyalások eredményesen is fognak végződni. Annyi férfias nyíltság és tiszteletet parancsoló becsületesség, annyi megfontoltság és komoly felelősségérzet csendült ki ebből a szózatból, hogy a francia nép nagy fia a neki jutott oly tragikus sors-szerepben szinte nagyobbnak, dicsőbbnek tünt fel, mint amilyen volt legnagyobb győzelmei közepette.

Ahogy Pétain marsall tegnap beszélt, úgy csak vitéz katona beszélhet, aki tetteivel már éppen eléggé bebizonyította, hogy szereti hazáját. Csak bátor szívű és a tényekkel józanul számító nemzeti hős mondhatja meg szinte megdöbbentő nyíltsággal: „Ezt a háborút elvesztettük. Elvesztettük, mert kevesen voltunk s harci erények helyett élvezetek után futkostunk... A helyzet ma olyan, hogy az ellenség nem tud olyan kemény béke-feltételeket szabni, amelyeket a francia nép nem volna kénytelen elfogadni.”

Pétain marsall kormánya ezért el fogja fogadni az ellenség békefeltételeit. Az őszhajú katona ki fogja üríteni a keserűségnek azt a poharát, amelyet egy hűszéves elhibázott politika hagyott red szomorú nemzeti örökségül. Teljesíteni fogja a győztesek kívánságait, vonatkoznak azok akár aranyra, akár flottára, akár nyersanyagra s érintsék bár a háza területi épségét. Csak egyet mentessen meg a jövő számára: a francia vért, amelyből már annyira is túlon-túl sok folyt s még mindig oly éflelmetes bőségben öntözi a hazai rögöket. Pétain, a katona, jól tudja, hogy ha a francia vér megmarad, minden megmenthető. De ha ez akár egy nappal is tovább folyik kelletlenül, talán örökre és minden elveszett. Ezért nem kétséges egy percig sem, hogy francia-német és francia-olasz vonatkozásban talán már a legközelebbi órákban elül a fegyverek zaja s ki tudja, hogy e fegyver-szünet, vagy béke nem lesz-e sorsforduló a történelem folyamán egymással oly sokszor szembekerült szomszédos népek életében.

A hadihelyzet éppen parancsolóvá teszi a további vérontás elkerülését. Az utolsó három nap során a német haderő nemcsak a Maginot-vonalat számolta fel maradéktalanul, hanem az úgynevezett lotharingiai vérérdrendszert is, amelynek legutolsó pillére, Epinal tegnap került német kézre. Hasonlóan súlyosbo-

dott a helyzet Bretagneban is, ahol Brest-et, az Anglia felé tekintő utolsó kikötőt vették birtokba a német csapatok.

Elhagyta Bordeaux-t a francia kormány

Biartz az új kormányshely

Bordeauxból jelentik: Pétain tábornagy — aki a *Messagero* tegnapi téves jelentésével ellentétben, továbbra is a francia kormány élén maradt. — csütörtök délután arra való hivatkozással, hogy el akarja kerülni a szükségtelen pusztítást Bordeauxban, elutazott a városból. Bordeauxt nyílt városnak minősítették.

Pétainnel együtt természetesen a kormány tagjai is elhagyták Bordeaux-t. A francia miniszterelnök elutazása előtt rádióbeszédet mondott. Pétain marsall összehasonlítást tett azok között az erők között, amelyek ma Franciaország rendelkezésére állanak és az 1917—1918-ban rendelkezésére állottak.

— Mint tudjátok — mondotta, — felkértem az ellenséget a harcok beszüntetésére. Megbízottaink elindultak a tárgyalásokra. Katonaszívvel hoztam meg ezt az elhatározást, amelyre a katonai helyzet kényszerített. Azt reméltük, hogy a Somme és az Aisne vonalán sikerül megszervezni az ellenállást. Weygand tábornok neve a győzelem zálogát jelentette. A vonal azonban engedett a nyomásnak. A francia csapatok kénytelenek voltak visszavonulni. A fegyverszüneti kérés már június 13-án elkerülhetetlenné vált.

— A kudarc bizonyára meglepetésszerűen ért benneteket. — folytatta beszédét Pétain. — Bizonyára esetekbe juttatják az 1917—1918-as

Bretagne tegnapi megszállása után a szomszédos Vendée földjére lépett a német haderő. Vajjon a vén Jakobinus, aki álló helyzetben, Németország felé fordulva temetett el itt magát, hallja-e a német csizmák dübörgését? Vajjon a gall dac e megcsontosodott képviselője részmél-e legalább most, sirjában, hogy mennyi végzettség volt abban a ki-méletlen szólambán, amely egy húszmillió német népfőlösgben látta a világ egyedül szerencsétlenségét? Vajjon nem éppen ez a végzettszerű, pogányul kemény és keményen pogány szólam indította el a „Hundertmillionenvolk“ mythosát, majd mindent elsöprő, félelmetes revansát?

Európa mostani nagy sorsfordulójánál érdemes erről is elgondolkozni.

eseményeket és a kudarc okát kérdezték. Nos, megmondom az okokat. 1917 május elsején 3 millió 280 ezer katonánk volt fegyverben, most az offenzíva megindulásakor félmillióval ke-mellettünk, most mindössze tíz. Annakidején 58 olasz és 42 amerikai hadosztály állott oldalunkon.

— A hadianyagban még szembetűnőbb volt a hátrányunk. A francia repülők 1:6 arányban harcoltak. Kevesebb volt a katonánk, kevesebb volt a gyermekünk, kevesebb volt a fegyverünk. Ez a kudarc oka. Valamely nemzet nagysága sikerekben és balsikerekben egyaránt megnyilatkozik. Be kell bizonyítanunk nagyságunkat abban is, hogyan fogadjuk és viseljük el a kudarcot, amely gyengeségünk következménye volt. És le kell vonnunk az események tanulságait. Nagyobb volt az élvhajzászat a győzelmet követő években, mint az áldozatosságra való készség. Többet követeltünk, mint amennyit megszolgáltunk. Takarékoskodtunk a fáradozással. Ezért ért bennünket a szerencsétlenség. Veletek voltam a dicsőségben, veletek maradtok a komor napokban is. Legyetek melletttem Franciaországról, a francia földről és e föld fiairól van szó.

Trunból jelentik: Franciaországból érkezett menekültek, közöttük Bonnet és más volt miniszterek arról adnak hírt, hogy a francia miniszterek Bordeauxból Biarritzba költöztek.

Olaszországtól is fegyverszünetet kértek a franciák

Közlekedési nehézségek késleltetik a tárgyalásokat

Berlinből jelentik: Habár a német-francia-olasz fegyverszüneti tárgyalások eredményéről, sőt még megkezdéséről sem érkeztek megbízható értesülések, a jelek mégis arra mutatnak, hogy Franciaországban az ellenségeskedés már nem tart sokáig.

A német távirati iroda csütörtök esti jelentése szerint a francia kormány közölte a

német kormánnyal a fegyverszüneti tárgyalásokra kiküldött kormány megbízottak neveit. Ezek a következők: *Hultsinger* hadtesttábornok, *Leon Noel* nagykövét, *Leluc* ellentengeri nagy és *Bergeret* repülő-tábornok. A közlekedési nehézségek következtében a francia kormánynak ez a közleménye csak csütörtök éjjel egy órakor érkezett meg a német kormány-

hoz, amely a hírt reggel 4 órára továbbította a vezéri főhadiszállásra. A hír vétele után a német véderő főparancsnoksága meglelte a szükséges intézkedéseket a francia kiküldöttök fogadására.

A német-francia fegyverszüneti tárgyalásokkal kapcsolatosan a francia kormány az olasz hadvezetőséggel is fegyverszüneti tárgyalásokat kezdett. Amint valahonnan Olaszországból jelentik, a francia kormány csütörtök reggel a spanyol kormány közvetítésével az olasz kormányhoz fordult és fegyverszüneti tárgyalásokat kért. Az olasz kormány szintén a spanyol kormány közvetítésével a német kor-

mányhoz hasonló választ adott, vagyis azt, hogy tudni kívánja a francia teljhatalmu megbízottak nevét, akikkel közölni fogják a találkozó helyét és időpontját.

Mivel a nemzetközi sajtóban olyan korai hírek terjedtek el, mintha a német-francia fegyverszüneti tárgyalások már megindultak volna, illetékes német helyen pénteken reggel cáfolatot adtak ki. Eszerint azokkal a külföldi hírekkel kapcsolatban, hogy a német főparancsnokság fogadta volna a francia fegyverszüneti megbízottakat és hogy azok már vissza is utaztak; jólétesültek kijelentik, hogy a francia küldöttség csütörtök estig még nem lépett érintkezésbe a német főparancsnoksággal.

Pénteken vagy szombaton ismeretessé válik a fegyverszüneti tárgyalások eredménye

A Szentatya békementő erőfeszítései

Rómából jelentik (Transcontinentale Presse): Eddig ellenőrizhetetlen hírek szerint a német-francia fegyverszüneti tárgyalások már be is fejeződtek, sőt a francia megbízottak már vissza is érkeztek Bordeauxba. Beavatott körökben azzal számolnak, hogy pénteken vagy szombaton beáll a fegyverszünet. A német külügyminisztérium szóvivője külföldi újságírók előtt kijelentette, hogy a mostani tárgyalásokat nem lehet az 1918. évi fegyverszüneti tárgyalásokkal összehasonlítani, mert Németország egyáltalában nem kíván olyan politikai és pszichológiai megalázást, mint a szövetségesek 1918-ban. A nyilatkozat emlékeztetett Foch tábornagy gögő, dúrva szavaira, amikor azt üzent a fegyverszünetet kérőknek, hogy: „Itt nem javaslatokat tesznek, hanem feltételeket fogadnak el.”

A fentebbi közléssel szemben a *Popolo di Roma* berlini jelentése szerint Berlinben nem tartják egészen kizártnak, hogy Pétain nem

fogadja el Berlin és Róma javaslatait. A francia hajóhad és légi erő menekülése, valamint az afrikai kormányzó kijelentése legalább is erre enged következtetni. Ez esetben a francia kormány elhagyja Franciaországot és Algírba költözik, a francia gyarmatbirodalom pedig összeolvadna az angol gyarmatbirodalommal, ahogy azt Churchill szeretné. Ez az esetlegesség azonban nem befolyásolja Berlin elhatározását és a dolgok végső kimenetelét legfeljebb néhány héttel késlelteti.

Belgrádból jelentik: Jugoszláv körökben tudnivaló, hogy a pápa fáradhatatlanul folytatja békementő erőfeszítéseit. A Szentatya állítólag békeüzenetet küldött Hitlernek, Mussolininek és Pétainnek. Ez utóbbit arra buzdította, fogadja el a tényeket a való helyzetnek megfelelő reális szellemben. Utasította az illetékes szentszéki képviselőket, kövessenek el mindent az igazságos és tartós béke érdekében.

Súlyos órák Franciaországban

Svájc felé megszakadt a vasuti összeköttetés. — A menekülések egyre tartanak

Genéből jelentik: Franciaországban óráról-órára súlyosabbá válik a helyzet. Svájcba már csütörtökön egyetlen vonat sem érkezett Franciaországból. A két ország között teljesen megszakadt a vasuti forgalom.

Az előkelő francia személyiségek menekülése tovább tart. Madridi híradás szerint Herriot, a francia kamara elnöke Svájcba menekült. A menekülések iránya egyébként Spanyolország és Svájc. A spanyol hatóságok azonban nem mindenkit engednek át a határon, hanem megvizsgálják, hogy az elmúlt spanyol nemzeti küzdelem idején milyen magatartást tanúsított. Így a Stefani iroda jelentése szerint Tabouis asszonyt, az ismert francia újságírónőt az irani hatóságok nem engedték be Spanyolországba, utalással az újságírónőnek a spanyol polgárháború idején tanúsított magatartására.

Beruból hivatalosan közlik, hogy a csütörtökre virradó éjszaka 28 ezer főnyi szövetséges katonaság és pedig: 16 ezer lengyel és 12 ezer francia katona, 7800 lóval átlépte a svájci határt. A csapatokat lefegyverezték és az ország belsejébe szállították.

A svájci távirati iroda jelentése szerint a Svájcba menekült francia katonák száma eddig 40 ezer. Ez a szám azonban állandóan növekszik.

A francia közvélemény számol azzal, hogy a háborúért nagy árat kell fizetni. A területi veszteségek feltételezése már nem is kell nagyobb nyugtalanságot.

A francia határról jelentik, hogy Tunisz főköormányzója előrelátva a pillanat közeledését, amikor át kell adnia Tuniszt az olasz hatóságoknak, olyan intézkedéseket léptetett életbe, amelyeknek célja az eddig üldözött olasz lakosság rokonszenvének megnyerése.

Beruból jelentik: Svájcban pénteken 16 ezer lengyel és 20 ezer francia katonát internáltak. Közöttük van egy lengyel tábornok és

Megtörtént történet

Irtó: Nyiry László

Valódi történet, a világháború harmadik esztendejéből, olyan igazi „kémhistória”.

A hadosztályparancsnokság egy kis galíciai falucskában volt elhelyezve. Egy szegényes ici-pici községben, ahol néhány rommá lőtt viaskón és egy szeszfőzdén kívül csak egy félig ép kocsmá jelezte, hogy itt emberek élnek.

A legközelebbi város Grodek, az eldugott békegarnizon volt, mely úgy kísértett vágakozásainkban, mint a nagyvonalú élet távoli álma. De aki szerette a csendet, a szintelenséget, a végsőkéig leegyszerűsített életet, a világgal való minden kapcsolatot megszakítását, az pompásan érezhette itt magát, különösen, amióta az ellenséges tüzéség is nyugtot hagyott nekünk. Hogy meddig, azt csak a jó Isten tudhatja!

Ebben a kietlenségben a lelkek legnagyobb problémája talán az volt, hogy az öreg Lévi, a tiszti étkezde kisegítő szakácsa, mit főz ma ebédre. A katona szakácsot hirtelen kórházba kellett szállítani és így a tisztikar joggal aggodalmaskodhatott, lesz-e máttól fogva jó ebéd és vacsora? Mert hiszen mindannyian tudjuk, hogy a harcúterén általában jó étvágya volt a katonáknak!

A tiszték tehát azon vitakoztak, vajjon szárnyast, marhabúst, vagy vadpecsenyét főz-e ma Lévi, aki átmeneti szerepe mellett nem hanyagolta el kocsmáját sem, annál kevésbé, mert a polgári lakosság a katonaság engedélyével egyelőre megmaradhatott a kis falucskában. Egy bizonyos! Lévi specialitásait, a vajfinom risottot, a pirított fokhagymával tűzteit rostélyost, a kis cipó-alakban

Daille, francia tábornok is, akinek feladata lett volna, hogy Besanconban új sereget szervezzen. Hozzájuk tartozik három afrikai lovaszrezd, ezer lóval, sok harckocsi, több üteg és gépkocsi.

A windsori herceg és felesége Barcelonában.

Barcelonából jelentik: A windsori herceg és felesége Barcelonába érkezett. Innen folytatja útját Madrdba. A herceg valószínűleg Lissabonon át visszatér Angliába.

Kanada főköormányzója feltartóztatott két francia hadihajót.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* new-yorki jelentése szerint egy angol hadihajó, amelyen a kanadai főköormányzó útban volt Kanada felé, feltartóztatott két francia repülőgépanyahajót, amelyek Kanadából a francia partok felé tartottak. A francia parancsnokok eleinte vonakodtak, de később követték az angol hadihajót a halifaxi kikötőbe.

Cáfolják a Kelet-poroszországi német csapatösszevonásokról szóló híreket.

Berlinből jelentik: (Német Távirati Iroda.) Német illetékes helyen a leghatározottabban cáfolják azt az angol forrásból származó híresztelést, hogy Németország csapatokat vont össze Kelet-Poroszországban a litván határ mentén a szovjet megszállás miatt. Kijelentették, hogy sem csapatösszevonás, sem csapatmozdulatok nem történtek a német-litván határon.

Németország élelmezése.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda foglalkozik a londoni rádió állításával, melyszerint Németország legkésőbb négy hónap elteltével az éhínség szélén áll. Illetékes német körök kijelentik, hogy ezek az állítások nem egyebek hamis hírverésnél, mellyel nyilván el akarják terelni a figyelmet az egyre súlyosbodó angol élelmezési viszonyokról. Szó sincs egy esetleges rossz termésről, mintahogy valótlan az is, hogy az állatállományban száj- és körömfájás lépett volna fel. Mindezek valótlanok s a szovjet gabonaszállítás is természetesen folyik. Németország ma éppugy, mint mostanáig, rendkívül nagy gabonakészlettel rendelkezik. Ezek a készletek nem kisebbek, mint a háború kitörésekor. A vaj-, tojás- és huskészlet a tél beálltakor még nagyobb lesz, mint a háború elején volt. A német közlelmezési minisztérium rámutat arra, hogy 1941 év természetéig már egyáltalában nem foglalkoznak élelmezérellátás kérdésével, hanem hozzákezdtek az 1941-42 évi ellátás tervének kidolgozásához.

sütött libamellet, rövid idő alatt megkedveltette a tisztikarral még a kocsmájában, ahová nem egyszer tértünk be egy kis „telerferére”. Hiszen senkinek tudott olyan lehetetlen kalácsot sütni, mint Lévi, aki maga gyúrt, dagasztott, sütött, főzött.

Az öreg Lévi már túljárt a hatvanon és kijárta az élet nagy iskoláját. Felesége már évekkal ezelőtt meghalt, egyetlen fia pedig a háborúban nyomtalanul eltűnt. Egyedül maradt s a galíciai útjárások idején nem egyszer látta falujába az oroszokat bevonulni és onnét kitakarodni. És hogy örült, amikor a mieink visszafoglalták a vidéket, az igénytelen kis falut, amelyhez tradíciói fűzték, hisz már a nagyapja is ott született.

Lévi és a falu zavartalan megértésben élt. Az öreg nem nyuzta a népet, igaz, hogy mindig volt pénze, különösen amióta a háború kitört. Nem élt vissza tekintélyével, amelyet ilyen kis galíciai falu társadalmi életében a kocsmáros felsőbbrendűsége jelent. Patriciusi lénye mögött, alkalmazkodó természeté mindig meghozta a maga gyümölcsét.

Léviiben, mint vérbeli szakácsban, volt fantázia. Nem elégitették ki a sablonos menük; időnként más változatos fogásokkal igyekezett kedveskedni.

— Holnap — mondotta egyik vacsora után, miközben jétvágyu nyája felett megelégedetten legeltette szemét, — olyan pecsenye lesz, amelyen még nem volt: rostosn sütött töltött galamb. Tíz fehér husu galambocska!

A tisztietkezde gurmanjai a beharangozott gasztronómiai esemény hírére már előre csettintgettek nyelvükkel.

És tényleg! Másnap délben megjelentek az asztalon a bemondott rózsapiros sült galambok, amint azt Lévi „beigérte”.

A mindig farkasétvágyu tüzérreferens meg is jegyezte:

— Csak azt nem értem, honnan vette ez a

Háborúspárti új miniszterek az amerikai kormányban

Hull külügyminiszter beszédét mondott az elszigetelődés politikája ellen

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök lépéseket tesz koalíciós kormány alakítására. Csütörtökön a szenátus elé terjesztették Knoxnak haditengerészeti miniszterré és Stimsonnak hadügyminiszterre való kinevezését. Az erről szóló jelentés csak azt mondja, hogy Woodring hadügyminiszter lemondott, de lemondásának személyi jellege van. Knox Edison helyére lépett, aki azért mondott le, hogy jelöltesse magát a new-jerseyi kormányzó állásra.

Cambridgeből (Massachusetts állam) jelentik: Hull, amerikai külügyminiszter a Harvard egyetemen beszédet mondott. Beszédében éles támadást intézett az elszigetelődési politika hívei ellen és méltatta azokat a szabadságszerető embereket és nemzeteket, amelyek legyőzhetetlen védelmi csoportban egyesülnek. Az amerikai nép — szorított — sohasem állott olyan életbevágó probléma előtt, mint ma. Az emberi faj — ugymond — komor napokat él át, mert hatalmas erők léptek fel és egyetlen nemzet sem tagadhatja ezek létezését, ha nem akar a legnagyobb veszedelembé kerülni. Rámutatott arra, hogy az USA történelme bizonyítja, miszerint az Egyesült Államok a történelem folyamán nem szakadhattak el a világ többi részétől. Veszélyesebb ösztönöket el sem lehet képzelni mondotta az amerikai külügyminiszter, — mint arra gondolni, hogy az amerikai függetlenséget és intézményeket elszigetelés útján lehet őrizni. Az önfenntartás ösztöne parancsolja, hogy vigyázzunk.

Philadelphiából jelentik: (Reuter.) Hamilton, a nemzeti köztársasági konvent elnöke kijelentette, hogy Stimson és Knox annyira kifejezői az európai ügyekbe való beavatkozás szándékának, hogy ez már magábanvéve is megmagyarázza kinevezésüket.

Ellentétes vélemények az Egyesült Államok új minisztereinek kinevezése körül.

Washingtonból jelentik: Az elszigetelődési politika kongresszusi köreiben éles bírálatra adott okot Stimsonnak hadügyminiszterre és Knoxnak, a Chicago Daily News kiadójának haditengerészeti miniszterre való kinevezése. Wheeler demokrata szenátor kijelentette, hogy a kinevezés azt jelenti, hogy a Roosevelt-kormány elfordul a liberális politikától és az európai ügyek iránt érdeklődik. Clark demokrata szenátor haitatlanul minősítette ezt a kinevezést és kijelentette, hogy ezt olyan kísérletnek kell tekinteni, mely az Egyesült Államok háborúba lépését az ellenzéki pártokban előidézett

meghasonlással akarja elintézni.

Hoover, az Egyesült Államok vo. köztársasági elnöke kijelentette, hogy Stimson és Knox belépése a kormányba nem jelent semmiféle koalíciót, mert a miniszteri tárca vállalása nem a köztársasági párt nevében történt, hanem csak személyi jellegű.

A Reuter iroda is azt jelenti Washingtonból, hogy Knox és Stimson kinevezése meglepetést kel-

Egyiptom békés magatartásra törekszik

Visszavonták az összes egyiptomi csapatokat a libiai határról

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség londoni értesülése szerint, bizonyos jelek arra mutatnak, hogy tartani lehet az angol kormány és Egyiptom királya között a válság kitorlásától. — Kairóban nagyjelentőségű eseményeket várnak. Ezeket a híreket megerősítik Ankarából is, másrészt a Stefani-ügynökség newyorki értesülés alapján közli, hogy ilyen hírek keringenek a newyorki pénzügyi körökben is. Közlik azt a hírt is, hogy az egyiptomi kormány intézkedett

tett és élénk megjegyzésekre adott okot. Idézi a jelentés Clark szenátor nyilatkozatát, mely szerint ezek a kinevezések arra mutatnak, hogy Amerika a közeljövőben belép a háborúba.

Még mindig szavazzák Amerikában fegyverkezésre a dollármilliókat.

Washingtonból jelentik: Az amerikai szenátus csütörtöki ülésén elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely honvédelmi célokra 1 milliárd 777 millió dollárt irányoz elő.

Washingtonból jelentik: Wallace földművelésügyi miniszter a közeljövőben Délafrikába utazik

Bomba robbant a newyorki német konzulátus épületében.

Newyorkból jelentik: Abban az épületben, amelyben a német konzulátus van, a német váltóüzlet irodájában bomba robbant. Négy ember megsebesült. A bombát papírba csomagolva adták át.

Magyarország továbbra is mindent megtesz a háború kiterjedésének megakadályozására

Illetékes magyarországi körök nyilatkozata a jugoszláv sajtó számára

Belgrádból jelentik: A „Politika” budapesti munkatársa előtt magyar illetékes helyen kijelentették, hogy Magyarország magatartása továbbra is változatlan marad a jelenlegi helyzetben, amelyet a német és olasz katonai sikerek teremtettek meg. Magyarország a háború kezdete óta világosan és kétértelműség nélkül kijelentette, hogy őszinte barátság fűzi a tengelyhatalmakhoz és emellett mindvégig kitart. Egyidejűleg már kezdettől fogva annak az óhajának adott kifejezést, hogy mindent megtesz a dunavölgyi béke fenntartása érdekében. Magyarországnak ez a véleménye nem változott és továbbra is minden tőle telhetőt megtesz, hogy a háború ne terjedjen ki Európának erre a részére. A szomszédos államokkal sikerült a jószom-

szédi viszonyt fenntartani. Jugoszláviához szíves és barátságos kapcsolatokat fűzik, aminek újabb megnyilatkozása Varga kereskedelmi miniszter belgrádi látogatása, amely igen barátságos szellemben folyik le, éppugy, mint Andrić jugoszláv kereskedelmi miniszter budapesti látogatása.

Londonból jelentik: (Reuter.) Hivatalos angol helyen cáfolják azokat a híreket, melyek szerint az angol kormány mindent elkövet arra, hogy Egyiptomot hadüzenetre bírja Olaszország ellen. A cáfolat szerint Angliának mindössze az a kívánsága Egyiptomtól, hogy hűségesen tartsa be a vele kötött szerződés anyagát és szellemét s akadályozzon meg mindent, ami gátolhatja az egyiptomi angol hadműveleteket.

Az olasz császár és király fogadta az orosz nagykövetet.

Valahonnan Olaszországból jelentik: Viktor Emánuel olasz király és császár a hadműveletek főhadiszállásáról visszatért egy előre meghatározott városba és fogadta Goretin szovjet teljhatalmu nagykövetet, aki megbízó levelét nyújtotta át az olasz uralkodónak.

Sértetlen a torinói iparnegyed.

Rómából jelentik: Olasz illetékes körök megcáfolják az ellenséges propaganda híreit, hogy az angol repülőgépek támadása alkalmával teljesen elpusztították a torinói iparnegyedet. A külföldi újságírókat az olasz kormány meghívta Torinóba, győződjenek meg személyesen arról, hogy az iparnegyed sértetlen.

Kenyérkiosztás a menekülteknek.

ravaszh Lévi a galambokat? Hiszen ezeket a hadvezetőség nyilvántartja. Talán csak nem megszárolta le a mi postagalambjainkat?

Az izletes falatoknak nagy volt a kelendősé-
gük, a tálak üresen kerültek le az asztalról. A
tiz töltött galambnak hirmondója sem maradt.
Ehéd végével, amikor a pislogó lánggal égő pu-
dingot is elfogyasztották, Lévi sorra kérdezte a
tiszturakat, izlett-e a nem mindennapi pecsenye?
Izlett! Csak az asztalvégen ülő egyik gazda-
sági tisztünk emelt tréfálkozva kifogást.

— Jó volt, hát persze, hogy remek volt, csak
egy hibája volt, Lévi. Maga tegnap tiz galambot
mondott be és az ebédnél csak kilencet szervi-
roztak... Mi lehet ennek a magyarázata?

Az öreg most mintha zavarba jött volna!
Egyébként is piros arca vérvörös lett.

— Szegény — gondoltuk magunkban — egyet
titokban megtartott magának... hogy amugy ala-
posan jól lakhassék ő is.

De Lévi hamar „megemberelte magát”:
— Hát bizony bevallom, uraim, ha már rá-
jötték, hogy egyet félretettem magamnak leve-
nek... de ha annyira izlett, hát holnap, vagy
pár nap múlva megismételjük...

Az ebédutáni feketét hozták. Szivar és ciga-
rettafüst egymásba ölelkezve imbolygott az ala-
acsony szobában. A tiszték beszélgettek. Az ottho-
niakról, a szép nőkről, kiket otthon kellett hagy-
niuk... Pestről, a zserből... Dunakorzó... Stefá-
nia... óh, boldog békeidők!

Már felkelni készült a tisztikar, amikor az
ajtó kinyílik. Magyar huszárkáplár lép be kato-
nás tartással... A galíciai végre tévedt kiskunsági
parasztfiú keményen összevágja sarkantyuit és
az őszhajú tábornok elé lépve, közönyösen, lát-
hatólag nem ismerve fel jelentésének fontossá-
gát, a következőket jelenti:

— Kegyelmes ur, alázatosan jelentem, ma
reggel ezt a galambot lőttük le, amint elrepült

vonalaink felett. A madár lábára selyemszállal
cédula volt erősítve, a cédulán jeleket láttunk...

Megdöbbenve vizsgáltuk a lelőtt madárról le-
fejtett irást, amelyet azonban sehogysem értet-
tünk. Rövid félóra leforgása alatt a hadtestpa-
rancsnokságon már megfejtették a titkos irást,
amelynek orosz szövege magyar fordításban így
szólt:

— 61 zsák liszt érkezett tegnap Chlivustyera.
Üres zsákok holnap hátramennek Grodekbe. —
Hangulat kitünő, itt harminc nehéz hordó vár
elszállításra, Deutsch

Minden szem Lévi-re tapadt, aki magába ros-
kadva, halálsápadtan rogyott le a karosszékre.
Percek leforgása alatt bevallotta, hogy a lelőtt
galamb az övé volt. Az öreg már régen kémke-
dett az oroszoknak s a pecsenyésítés csak ürügy
volt ahhoz, hogy a feltálatl kilencen felüli egy
példányt, amely postagalamb volt, titkos üzenet
elküldésére felhasználhassa. Az öreg tudta, hogy
sorsát nem kerülheti ki, így mindent töredelmes-
en bevallott. A titkos irás megfejtése a követ-
kező:

A 61. szám azt jelenti, hogy a 61-ik hadosz-
tály tegnap érkezett Chlivustyera, míg az által
leváltott „üres zsákok”, azaz csapatok Grodekbe
menetelnek vissza. A harminc „nehéz hordó” har-
minc nehéz tarackot jelentett. A „Deutsch” név
az ő álneve volt.

Az angol író, a paradoxonok nagymesteré-
nek aforizmája, hogy „egy jó ebéd után min-
denkinek meg tudunk bocsátani”, ezuttal nem
vált be.

A háboruban nincsen szentimentalizmus, nin-
csen pardon! Alkonyat előtt, a tisztí érkezde ki-
segítő szakácsa, az öreg Lévi, ott függött tulaj-
don hazának udvarán, tizediknek, rután, leng-
yel meg orosz kémek társaságában. A galíciai
szél úgy lóbálta függő alakjukat az öreg eper-
fákon, mint a szalmacsóvát.

Ny. L.

A francia kormány teljesítette Japán kívánságait

Parancsot adott az Indo-Kínán át való fegyverszállítás beszüntetésére

Tokióból jelentik: A japán külügyminisztérium szóvivője csütörtökön kijelentette, hogy a francia kormány elfogadta a japán kormány arra irányuló kérését, hogy szüntessék be a hadianyagszállítást a csunkingi kormány számára. A francia kormány elfogadta, hogy Japán külhessen megbízottakat az Indokínába irányuló francia szállítások feltételeinek ellenőrzésére.

A francia nagykövét közölte Tani helyettes japán külügyminiszterrel, hogy a francia kormány azonnali hatállyal megtiltotta a francia Indo-Kínán át a csunkingi kormány részére történő hadianyagszállítást. Közölte továbbá azt is, hogy a francia kormánynak nincs kifogása az ellen, hogy Japán tisztviselőket küldjön ki a határállomásokra.

Titkos tanácskozások az angol alsóházban a belső védelmi intézkedésekről

Hajóvesztéseket jelent az angol tengernagyi hivatal. — Újabb német légitámadás Anglia felett

Londonból jelentik: Az angol parlament két háza csütörtök délután titkos ülést tartott a belső védelmi tervek kidolgozására.

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal közölte, hogy az Andania nevű, 13 ezer 950 tonnás felfegyverzett segédcirkálót megtorpedózták és a hajó elsüllyedt. Elvesztettnek kell tekinteni egy haditengerészeti szolgálatot teljesítő halászhajót is.

Berlinből jelentik: Német illetékes katonai helyről közlik, hogy a német harci alakulatok az éjszaka Bristol és Southampton vidékén bombatámadásokat hajtottak végre repülőgéppárak és légi kikötők ellen. Sok helyen tüzvész támadt.

Bombatámadások érték La Rochelle, Bordeaux és St. Nazaire kikötőberendezéseit is. A német repülőgépek útját tüzvészek jelezték. A bombák eltaláltak és részben súlyosan megrongáltak egy cirkálót és több, két-háromezer tonnás kereskedelmi hajót.

Angol repülőgépek Németország felett.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelent: Csütörtökre virradó éjszaka ellenséges repülőgépek újból megtámadták Mannheim és Ludwigshafen városokat. Mint általában, ezuttal is tervszerűtlenül dobták le bombáikat és azok legnagyobb részt a város határán kívül hullottak le. Ezért csak csekély anyagi kárt okoztak. Az ellen-

szégek vissza kellett térnie, mielőtt további célokat elérhettek volna.

SzírIA megszállására készül
az angol hadsereg.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* athéni jelentése szerint a palesztinai angol főparancsnokság angol zászló alá akarja vonni a szíriai színes és legionista francia csapatokat. Hire jár, hogy francia kapituláció esetén az angolok megszállják Szíriát.

Londonban Reynaud, Mandel
és Rotschild bankár kívánják Francia-
ország további ellenállását.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* értesülése szerint a francia kormányban, főleg a londonba menekült francia politikusok körében még mindig erős az a mozgalom, mely Franciaország továbbharcolását követeli, sőt azt kívánja, hogy ha kell, Észak-Afrikában is folytassák a küzdelmet. Ennek az irányzatnak a képviselője a Pétain-kormányban *Chautemps* helyettes miniszterelnök. Reynaud már Londonban van és szintén erősen működik ebben az irányban. A volt francia miniszterelnök mozgalmat az angol fővárosban *De Gaul* tábornok, Mandel volt belügyminiszter és *Rotschild* bankár támogatja.

Részletes tájékoztató a mezőgazdasági tisztviselők és alkalmazottak adókedvezményéről

A természetbeni járandóságot és a lakást nem számítják be a fizetés összegébe

A pénzügyminisztérium 71.539—1940. sz. alatti rendelettel intézte a pénzügyigazgatóságokhoz a mezőgazdasági alkalmazottak és tisztviselők adófizetésére illetve adómentességére vonatkozóan. A rendelet ellátja a pénzügyi hatóságok figyelmét arra, hogy a *Hivatalos Lap* 1940. április 24. számában megjelent módosított mezőgazdasági törvény 141. szakasza a következő kitéelt enged-

delvezi az egyenesadótörvény 43. és következő szakaszai alól:

A mezőgazdasági törvény IV., V. és VI. fejezeteiben felsorolt mezőgazdasági munkások fizetés utáni adójának kiszámításakor 2000 leit, mint adómentes összeget, le kell vonni a fizetésből.

Az egyenesadótörvény értelmében a mezőgazdasági munkások fizetéséből csak az az összeg esik adó alá, amely a havi 2000 leit meghaladja. A lakás, valamint a természetbeni járandóság nem számíthat be az adóköteles fizetésbe.

A fentemlített adókedvezményt a következő mezőgazdasági munkások és tisztviselők élvezik: mezőgazdasági munkások, akiket mezőgazdasági munkálatokra alkalmaznak, gazdasági igazgatók és helyettes igazgatók, mezőgazdasági könyvelők, műszerészek, sofőrök, mezőgazdasági termékek eladói, kovácsok, famunkások, kádárok, kertészek, kőművesek, eladók, tehenészek, pásztorok, csikósok, kanászok, baromfiak kezelői, házi alkalmazottak, mező vagy egyéb csézők, kocsisok, lókezelők, marhakézelők, erdőkezelők, magántulajdonú képező-erdők erdőkerülői, erdőőrök, szőlőnyesők, szőlőirtók, vincellérek, stb.

A fenti rendelkezést azonnali hatállyal közzéteszi a vidéki adóügyi kirendeltségekkel is.

Megalakult az új lett kormány

Rigából jelentik: Csütörtökön megalakult az új lett kormány. Kirchensteins dr. vezetésével. Ez a kormány hivatott arra, hogy az új helyzetben a lett és orosz érdekeket összehangolja.

Orosz határmegállapító bizottság Berlinben.

Moszkvából jelentik: A szovjet határmegállapító bizottságának a tagjai: Alexandrov külügyi népbiztos és Leontiev ezredes vezetésével, csütörtök este Berlinbe utaztak, hogy résztvegyenek a német-szovjet határszerződésre vonatkozó tárgyaláson.

Miniszteri biztos érkezett Nagyváradra a kétszázalékos nemzetvédelmi adó ellenőrzésére

(Nagyvárad.) Tegnap ideérkezett N. Vulpescu vezérfelügyelő, aki mint miniszteri biztos, a nemzetvédelmi adó ellenőrzésével megbízott központi bizottság egyik tagja. Vulpescu miniszteri biztos a két pénzügyigazgató és a pénzügyi főtisztviselő bevonásával konferenciát tartott. A tanácskozásokon a miniszteri biztos kevéseknek találta az eddigi bevételezést és felhívta a pénzügyi tisztviselőket figyelmét arra, hogy az ellenőrzéseket fokozottabb mértékben kell tovább folytatni. Különben Vulpescu miniszteri biztos személyesen szállott ki a Stefánia, a Letca és a dr. Hegedüs-féle malmokba a 2 százalékos nemzetvédelmi adó helyes alkalmazásának ellenőrzésére. A pénzügyminisztérium delegátusa külön intézkedett még arra vonatkozólag is, hogy a pénzügyi tisztviselők azonnal kezdjék meg a cégek és kereskedelmi vállalatok szigorú ellenőrzését. Tegnap a pénzügyigazgatósági tisztviselők az egész város területén ellenőrző vizsgálatokat tartottak. Több helyen bírságolási jegyzőkönyvet vettek fel, mert azt konstataáltak, hogy nem helyesen alkalmazzák a számlák kiállításánál a 2 százalékos nemzetvédelmi adóra vonatkozó rendelkezéseket. Az ellenőrző vizsgálatokat ma és holnap tovább fogják folytatni.

Június végéig nem közlekednek a beszüntetett bányai vonatok

Temesvár. Saját tudósítónktól. Május hó 30-án a vasút több bányási vonatját szüntették be azzal, hogy az illető vonatokat június 8-án újból forgalomba helyezik. Közben a beszüntetést meghosszabbították június 20-áig, most pedig a hónap végéig. A most érkezett rendelet szerint július 1-én fogják a beszüntetett vonatjáratokat újból közlekedtetni. Egyébként az eddigieken kívül még egy vonatpárt szüntettek be, ugyanakkor július 1-éig: az ugynevezett fűrészvonalakat, amelyek mint idényvonalak, a menetrend értelmében a június 15-e és szeptember 15-e közötti időben járnak Buziásra. Jelenleg tehát, a hónap végéig nem közlekedik a 13. és 14. számú Traian-rapid, az 1201. és 1204. számú Temesvár—turnuseverini vonatpár, Temesvár és Arad között a 2082. és 2088. számú vonat, Temesvár—Nagyvárad között pedig a 3203. és 3206. számú vonat (indul Temesvárról 8.30 órakor, illetve Nagyváradról 15 órakor). Végül nem közlekedik a csak a minap forgalomba került 1203. és 1204. számú buzási vonatpár.

Gausz Tibor S. J.:

Ragyogó szemek

...Adjuk... leányaink kezébe e könyvet, hadd ismerjék meg belőle igazi értéküket, hadd varázsolja át őket a szeretet tündéréivé. Segítsünk, hogy összefogjanak azok a leányok, kiknek szeméből az istengyermekség csillaga ragyog, s hogy megszervezzék minél több helyen a szeretet tündérlépcső iskoláját...

(Mihalovics Zsigmond előszavából.)

Ara: 95 lel és portó.

Elsőrendű forrásmunka.

P. Gyenis András:

Jezsuita arcélek

című műve. Ez a könyv a 400 éves Jezsuitársaság életét és történetét adja 21 jeles jezsuita sorsának és működésének a tükrében.

Több jeles író adja itt tudása legjavát!

Az újkor félelmes válságai között mindenütt ugyanaz a megnyugtató biztosság, nagyvonalúság, tetterő, lendület és hősiesség.

Ara: 150 lel és portó.

Megrendelhető: Magyar Lapok kiadólvatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Amikor a németek kérték a fegyverszünetet

Az ezekilencszázötvennyolc évi fegyverszüneti tárgyalások emlékeit idézik fel az események

— Befejező közlemény. —

A november 9-ről 10-re virradó éjszakát nyugtalanul, leverten, kétségek között töltötte el a fegyverszüneti feltételekért francia földre érkezett német bizottság a ködös, hideg erdőben álló vonaton.

Elutazásuk óta nagyjelentőségű, megrendítő események zajlottak le Németországban. Szombat este hét órakor egy francia tiszt jelentette a német küldöttség vonatával szemben álló vonaton Foch marsallnak, hogy a német császár lemondott és a trónörökös kinyilvánította, hogy nem tart igényt a trónra. Tíz órakor egy másik tiszt érkezett Foch vonatához és jelentette Franciaország marsalljának, hogy Németországban népkormány alakult és a berlini helyőrség a birodalom új urainak rendelkezésére áll; az államügyek vezetését Ebert szociáldemokrata képviselő vette kezébe.

Mikor Erzberger, a német küldöttség vezetője, vasárnap reggel annak az óhajának adott kifejezést, hogy szentmisét szeretne hallgatni, a hálókocsin szolgálatot teljesítő francia vasuti alkalmazott vállalt vont.

— Már késő. Foch marsall már kora reggel Rethondeban volt templomban s más pap nincs itt a közelben.

A sorsdöntő órák

Ebből most már teljes bizonyossággal megtudták a németek, — amit csak ejtettek eddig, — hogy hol áll vonatjuk. A vágány mellett gyepel benőtt gránátölésére még 1915-ből származtak és német lövedékek nyomai voltak. Igen, a compiegnei erdőben, a világtól elzárva vesztegelnek és várták a sorsdöntő fejleményeket.

Francia vasutasok oládkodtak a vonat körül, aggodalmasan kémleltek jobbra-balra: nem látják-e őket az őrszemek s aztán különböző lapok rendkívüli kiadásait mutatták meg a németeknek, amelyek kiáltó címeikkel közölték a hírt:

— A császár lemondott!

De az újságokat nem merték átadni a vasutasok.

— A legszigorubbán tilos, — mondták.

Erzberger nyugtalanul sétált le s fel a vonat

Tudni akarjuk, hogy aláírják-e önk a feltételeket?

Bizonytalanságban telt el a vasárnap. Estefelé szikratávirat érkezett a német legfőbb hadvezetőségtől, amely a feltételek több pontjában könnyítést kért. Így kérte, álljanak el a szövetségesek eemleges övezet létesítésétől, vagy pedig csökkentés az tíz kilométerre; hosszabbítsák meg a kiürítés határidejét; csökkentés a kiszolgáltató anyagmennyiséget, mert különben a meghatározott időben lehetetlenség a kiürítést végrehajtani; egyezzenek meg a hadifoglyok kölcsönös hazabocsátása tárgyában, szemben azzal a követeléssel, hogy csak a németek ereszkék haza a hadifoglyokat és függesszék fel a zárlatot. Ha azonban mindezt nem sikerülne keresztülvinni, a küldöttség mégis aláírhatja a feltételeket. Amennyiben a szövetségesek a kiürítés határidejét nem hosszabbítják meg, továbbá megtagadják a keletafrikai csapatoktól a becsületesen küzdő katonát megillető tisztességes megadás feltételeit, ha ragaszkodnak a hadifoglyok egyoldalú hazabocsátásához, végül a blokádfenntartásának feltételéhez, akkor a Wilson-pontok alapján a legerélyesebb tiltakozást kell a küldöttségnek bejelentenie.

Este tíz órakor Weygand tábornok maga jött a németek vonatához.

— Holnap délelőtt 11 órakor lejár a határidő, — mondtotta. — Tudni akarjuk, hogy aláírják-e önk a feltételeket, vagy sem.

Fél 11 órakor távirat érkezett Erzbergernek, amely feljogosítja őt az aláírásra. A távirat így volt aláírva: „Reichskanzler — Schluss.”

— Ki ez a Schluss úr? — akarta tudni a francia tolmács. — Ezt a nevet sem a főparancsnok-nak, sem pedig Párizsban nem ismerik.

mellett. A küldöttség többi tagjai odaát voltak, Foch vonatában. Vanselow százados az angolokkal tárgyalta, Winterfeldt tábornok Weygand-al folytatott megbeszéléseket. Lassan tisztulni kezdett az idő, a köd eloszlott, köröskörül az erdőben vilákoskék köpenyes örök állottak. Dél felé a német tisztek lehorgaszott fővel érkeztek vissza.

„Győztesnek nincs mitől félnie“

— Az angolok, — mondtotta Vanselow százados, — kételkednek abban, hogy az új német kormány lesz-e abban a helyzetben, hogy a fegyverszünetet keresztülvigye.

— Weygand is számol azzal, — jelentette Winterfeldt, — hogy az új kormány az egész német népet kétségbeesett ellenállásra fogja felhívni. Erzberger megkérdezte:

— Felhívják önk az ellenség figyelmét a bolsevik veszedelemre? Megmondták nekik, hogy ök ugyanazt a hibát készülnek most elkövetni, amelyet mi, németek Brest-Litovskban követtünk el? Megmondták önk nekik, hogy mi, akiket most a bolsevizmus győz le, szintén azt hittük egykor, hogy győzedelmeskedni fogunk a bolsevizmus fölött?

— Mindezek az érvek egyáltalán nem hatnak az angolokra, — felelte Vanselow lemondó kézmozdulattal. — Wemyss tábornok ezt mondta nekem erre az ellenvetésemre: „Akinek vitorláját a szél feszíti, azé a siker.”

És Weygand, — tette hozzá Winterfeldt, — hasonló választ adott: „A győztesnek nincs mitől félnie.”

— Mind elváltak a gyűlölettől, — jegyezte meg gróf Oberndorff. — Minden szavunkban alnokságot és alattomoságot szimatolnak.

— Mialatt én Weygand-nal tárgyaltam, — számolt be a továbbiakban Winterfeldt — Foch belépett a fülkébe és megkérdezte, hogy még mindig nem vagyunk kész? „Ha önk, — mondtotta keményen. — egy negyedóra múlva nem fejezik be, ismét bejövök s akkor garantálom, hogy öt perc alatt készen leszünk.”

— Schluss pontot, valaminek a végét jelenti, — magyarázta meg keleti mosollyal Erzberger. — Kérem, — folytatta, — közölje Foch marsallal, hogy engedélyezzen számunkra ma éjjel egy utolsó megbeszélést.

Az utolsó éjszakai megbeszélés drámai lefolyása

Éjfél után két órakor, — miután gyorsan kidolgoztak egy tiltakozó jegyzéket, — átmentek a németek az erdőn át a marsall vonatához.

És szívós küzdelemmel megkísérelték még egyszer, hogy pontról-pontra vitatva meg a feltételeket, engedményeket érjenek el. De a franciák és angolok hidegen visszautasították minden ellenvetésüket.

— A huszonhatodik pont, — mondtotta Erzberger, — amely a blokádfenntartásáról szól, valamennyi pont között a legkegyetlenebb. Az élelmiszerhiány, a legszörnyűbb inség, amit asszonyoknak és gyermekeknek ki kellett állniuk és aminek következtében annyi ember pusztult el és betegedett meg, ez a rettenő nyomor idézte elő azt a közhangulatot, amely Németországot a forrongás, a válság karjaiba döntötte. Ha még most, a fegyverszünet megkötése után is folytatni akarják önk a kiéhezhető politikát, akkor ez a háború a legborzalmasabb formában való folytatása, akkor ez olyan politika, amelyet én tisztességtelennék (unfair) kell, hogy minősítsek.

Weygand felfigyelt az unfair szóra, amelyet gróf Oberndorff keményen és fojtott indulattal je-

mételt meg, még mielőtt a tolmács az egész kijelentést lefordította volna.

— Unfair? — kiáltott fel az angol tengernagy. — Önk válogatás nélkül súlyosztották el hajóinkat, akkor is, ha asszonyok és gyermekek utaztak rajtuk.

— De az háború volt, — felelte gróf Oberndorff. — S mi most arról beszélünk, mi történjék a fegyverszünet alatt.

— Ez a kikötés benne van a szerződésben, — jelentette ki ridegen és visszautasítóan Foch marsall.

— Kiméletesen fogjuk végrehajtani a szerződést, — tette hozzá Weygand. — Ami benne van a szerződésben, az benne van és ami nincs benne, az nincs benne.

A tanácskozás végetért. Minden pontnál ugyanaz az elutasítás.

Foch megnézte az óráját:

Aláírják a szerződést

— Öt óra 12 perc. Öt órát fogunk írni, hogy a fegyverszünet hat óra elmúltával hatályba lép-hessen.

Ekkor rövid időre felfüggesztették az ülést. A szövetségesek visszavonultak; Erzberger szikratávirón közölte a legfőbb hadvezetőséggel, hogy a szerződést megkötötték. A német küldöttség tagjai felindultan beszélgettek egymás között.

— A franciák sehogy sem akarják elhinni, hogy csak félannyi buvárnaszádunk van, mint amennyit ök, számításaikban feltételeznek, — mondtotta Vanselow százados.

— Egész anyagi erőnkét tulbecsülték, — felelte gróf Oberndorff. — A szellemet, amely nálunk uralkodott, nem vették számításba.

— Attól tartok, — jegyezte meg Winterfeldt, — hogy ez keserűen megbosszulhatja magát. Mert követelni fogják, hogy ezt a szellemet is kiszolgáltassuk. És becsapva fogják érezni magukat, ha azt tapasztalják, hogy ez a szellem teljesen eltűnt... Foch és kísérete rövid idő múlva visszatért.

— Legjobb lesz, — mondta a marsall, — az utolsó oldalt mindjárt aláírni. Az egész szerződés átgepelése még órákat fog igénybe venni.

És megkezdődött az aláírás aktusa. Először Foch és Wemyss írta alá. Aztán Weygand tábornok a németek elé tolta a papírlapot, anélkül, hogy rájuk nézett volna. Erzberger és Oberndorff gyorsan aláírta, majd átnyújtotta az ívet Winterfeldtnek. A tábornok odairta a nevéét, aztán felállt és a fal felé fordította arcát. Vanselow százados szemébe könyt tolt, mialatt a nevéét leírta s aztán kijelentette a tollat a kezéből, mintha megégette volna az ujjait.

Egy hetvenmillió népszenved, de nem hal meg

Akkor Erzberger felemelkedett és beszédet mondott. Oly folyékonyan beszélt, mintha közgyűlésen szónokolt volna; a tolmács alig bírta követni. Foch, aki ezt a jelenetet kínosnak érezte, aki nem tudta megérteni, hogyan lehet egy ilyen okmány aláírása után még beszédet is mondani, félre fordította tekintetét. Erzberger kijelentette, hogy a németek becsületesen igyekezni fognak teljesíteni mindazt, amit aláírtak, noha több feltétel is teljesíthetetlen. Így fejezte be beszédét:

— Egy hetvenmillió népszenved, de nem hal meg.

— Jó, jó, — mondta Foch és egyáltalán nem igyekezett határtalan megvetését eltitkolni.

Azzal felállt. A többi urak is felálltak és alig észrevehetően hajtották meg magukat. Csak Erzberger hajolt meg kissé mélyebben. Kezet nem nyújtottak egymásnak. A franciák és angolok láthatóan éppen elég áldozatnak érezték, hogy „hunnokkal” kellett egy asztalnál ülniök.

És másnap, november 11-én, délelőtt 11 órakor, a londoni Westminster templom tornyában harangzúgás jelezte, hogy vége a háborúnak. Az emberek ujongva özönlöttek az utcákra:

— Vége a háborúnak! Vége a háborúnak!

Regényszerű életrajzok:
Pálffy Erzsébet grófnő:
Foligno rózsája
című könyvében Foligno Szent Angéla életét írja meg szokott kedves, élvezetes stílusában.
Tanulságos, hasznos olvasmány.
Ára: 131 lei és portó.
Megrendelhető: Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regele Carol 5.

Pétain tábornagy tragikus nagysága

A görög tragédiák végzeteket sodró szele lengi körül Pétain tábornok csütörtöki szózatát. A végzet titokzatos homályából úgy emelkedik ki a 84 éves ősz tábornagy legendás alakja, mint Athén lapályából az Olympos főnséges sziklaoltára. Pétain tábornagy tragikus nagysága. Sorsdöntő pillanatok és végzetekkel terhes fordulópontok emészto tüzenek kohójában érett meg lelke 1940-re a tragédia csúcspontjára. Pétain tábornagy mindig váltalta a végzet útmutatását és most az utolsó órában egész lélekkel, egész öntudattal szembenéz élete legnehezebb, de kihatásaiban és súlyában legnagyobb pillanatával. Amikor a kontárok mindent elrontottak és gyalogjáró lelkék módjára a szélrózsa minden irányában szélfutottak végzetük beteljesedése előtt, akkor veszi kezébe a kormányrudat az a férfi, akinek 84 esztendő fátart, rokkant testében egész szív, erős és hívő lélek lakik.

Pétain tábornagy az 1914-es világháború elején ismeretlen, szürke vezérkari ezredes. Súlyos események egymásratorlódása és kiváló képességei emelik ki ebből a szürke ismeretlenségéből. 1915-ben a fenyegetett Verdun megmentője és a II. arrasi hadsereg parancsnoka. 1916-ban a nivelle-i offenzíva végzetes kudarca után egész francia seregrészek feyelmé és ellenállóereje bomlik meg. Pétain — ekkor már tábornok — egycsapásra helyreállítja a megbomlott rendet és megállítja az egyre veszedelmesebbé váló német ellentámadást. Ebben a nehéz időben ott van mindenütt az első sorokban katonái között. Velük étkezik, velük együtt túri a lövészárkok idegőrlő borzalmait. Nivelle után a francia hadseregek középső csoportjának a főparancsnoka.

1917-ben a francia vezérkar főnöke. Itt fejlődik ki rendkívüli katonai tehetsége. Ma már elvitathatatlan, hogy kiváló szervezőereje, páratlan katonai tudása, hidegen és tisztán fontoló megingathatatlan nyugalma nagy szerepet játszott az akkor kikerülhetetlennek látszó katasztrófában, 1918-ban a francia haderő vezénylő tábornagya.

Azután a frontok elesenedtek. A katonák helyét politikuskok és katonaruhába bújt számítóok vették át. Pétain tábornagy, „a győzelme igazi atyja” félreállt. Versaillesben nem vállalt semmiféle szerepet. De nem is bízták volna rá az igazságszolgáltatást. Pedig ott is, akár a fronton, jobban megállotta volna a helyét, mint azok, akiknek kései utódai most a külföld kétes biztonságában tűnődnek dicsősten szerepük felett.

A békekötések után Pétain tábornagy a francia haderő főfelügyelője és a legfőbb haditanács elnöke, 1934-ben Doumergue kormányának hadügyminisztere. De nem sokáig. A nép frontos szellem ekkor már az állami élet minden megnyilvánulására rányomta bélyegét. A szabadkőműves páholyok nagymesterei és lovagjai, a nemzetközi kapitalizmus francia érdekképviseletéi nem tudtak megférti ezzel az egyenes, lelke minden rezdülésében hívő és igaz francia katonával. Pétain tábornagy sohasem tudott egy fronton állani a Blumok, Mandelek, Pierre Cot-k, Reynaud-k világával. Nyugdíjadják, félreállították, mint kívénhdit, levitézlett veteránt. És Pétain tábornagy félreállt. Nem lázadott, nem beszélt, nem ellenkezett. Ez is hozzátartozott lelki nagyságához.

Azután jött a spanyol tragédia. A hivatalos Franciaország szerepe tulságosan ismert ebben a tragédiában. A feltörő, újjáébredő ifjú Spanyolország bizalmát és barátságát játszotta el ekkor még a józan, hideg mérlegelés számára is érthetetlen magatartásával. Amikor az események elkerülhetetlen logikája és a helyzet

súlyossága ráébresztette a francia nemzetet a spanyol kérdésben elfoglalt álláspontjának végzetes következményeire, újra Pétain tábornagyra esett a tehetetlen kétségbeesettek válszlása. És a 80 éves tábornagy elindult Cannossát járni. Ment, vitte nagy lelkének, hitének ereje. Elment Madridba egykori katonaiskolai tanítványához, a spanyol állam fejéhez, hogy helyrehozza az otthon megbánás nélkül garázdálkodó bűnösök bűnét.

Azután ismét félreállították, mert tovább nem volt rá szükség. És elkezdődött a tehetetlenek, a szó- és számzsonglörök szemfényvesztő játéka. A francia katonákkal újra letették a hősség és az áldozatos hazaszeretet vizsgáját. Ebben nem is volt hiba. A német hadijelentések több ízben is beszámoltak erről. A baj az elkerülhetetlennek látszó összeomlás mégis elkövetkezett Franciaország számára. Ki, vagy mi volt az oka? Túl korai lenne még az ítélet. Mindenesetre jellemző, hogy az egy hónappal ezelőtt még oly hangos nagy nevek tulajdonosai ma már Amerikában és Svájcban, vagy Angliában vannak. Maguktól mentek, az igazságszolgáltatás előtt menekültek. Szavukat sem lehet hallani. Nem nyilatkoznak, nem beszélnek. Ha a Reynaud-Mandel-Rot-schild hármast mégis hallat magáról és a há-

ború végnélküli folytatásáról beszél, ezt nem lehet és nem kell komolyan venni. Ennyivel tartozik magának ez a jellegzetes háromság.

A francia nép pedig újra nagy fiához, Pétain tábornagyhoz fordult. A veszélyeztetett nemzeti lét életosztöne megérezte benne a döntő pillanatok nagy emberét. A nemzet sorsának sorsdöntő órája pedig készen találta ezt a nagy lelket. Pétain tábornagy vállalta élete legnagyobb szerepét. Istenben gyökerező mély hitét, egészséges népi erőkből táplálkozó nemzeti érzését a páholyok szelleme és a nemzetközi nagytöke képviselőinek kártyakeverése nem érintette. A tragédiát talán csak ő fogja át egész nagyságában és egész mélységében, de éppen ezért vállalja a tragikus hősök megadásával. Hívó lelke megmondja neki, hogy Isten útjai nemcsak az egyén, hanem a nemzet életében is hullámhegyeken és hullámvölgyeken vezet keresztül. Amikor a tétongó mélységbe zuhan, talán a nemzet igazi életáramát elzáró szeméttorlaszt akarja elsöpörni. Amikor a nemzet igaz fiainak lelkében kigyúl a tragédia kínoz, de tisztítótüze, talán új, szebb és franciább jövőt akar építeni az úszkös romokon.

Pétain tábornagy ezt tudja. Ő, az igazi francia, ő, a tragédiákon nevelkedett nagylelek bátran szembenéz a végzettel. Van bátorsága kimondani, hogy a francia nemzet elvesztette ezt a nagy csatát. Nyugodtan, de az igazságnak minden ellentétes állítást elsöpör erejével sorolja fel a bukás okait. Nem vádol nagyhanguan, csak megállapít. Azt kívánja, hogy a francia nép minden igaz fia nézzen szembe bátran az igazsággal.

Pétain tábornagy tragikus nagysága bontakozott ki előttünk a végzet huszonnegyedik órájában. Az ő árnyékában a francia nemzet bizonyára magáratálal és megoldja történelmének talán legsúlyosabb feladatát. (k. n.)

Temesvaron is rossz a kereskedelmi iskolák érettségi eredménye

Szatmáron 32 százalékos a bukási arány

Saját tud. Az érettségi vizsgálatok már az ország majd minden városában véget értek. Néhány helyen — így a nagyváradi Gojdu liceumban is — ahol nagyobb volt a jelentkezők száma, még folyik a szóbeli. Az eddig beérkezett eredmények a következők:

Nyolcvan jelentkező közül huszonöt megbukott Szatmáron.

Szatmárról jelentik: A szatmári Eminescu liceumban tartott érettségi vizsgálatok befejeződtek. A kitűnően induló írásbeli után, a szóbeli eredménye nem mondható tulságosan kedvezőnek. A vizsgára jelentkezett nyolcvan jelölt közül öt az írásbelin bukott el, míg a megmaradt hetvenötből a szóbeli vizsgán husz jelölt nem ment át.

Az Eminescu liceumból átment 26, megbukott 7 jelölt.

A Doamna Stanca leányliceumból átment 8, megbukott 3 jelölt.

A zárdai leányliceumból a szóbelin átment 9, megbukott 3 jelölt.

A szigeti fiuliceumból jelentkezett és átment 7 jelölt.

A szigeti leányliceumból a szóbelin átment 7, megbukott 4 jelölt.

Más iskolákból jelentkezett két jelölt. Mindkettő megbukott.

A jelenlegi érettségin a bukási arányzatán 32 százalékos.

A temesvári végleges eredmények.

Temesvár. Saját tud. Az érettségi vizsgálatok itt befejeződtek. Temesváron négy érettségi vizsgabizottság működött, amelyek előtt 354 vizsgázó jelentkezett. Ezek közül 203 diák sikeresen vizsgázott, 91 megbukott. Az érettségizettek közül 49 leány. Az egyes bizottságoknál az eredmény a következő: a Diaconovici Loga állami liceumban ennek az intézetnek, valamint a lugosi liceumnak 96 végzett tanulója vizsgázott. Átment 84, megbukott 12. A Carmen Sylva állami leányliceumban 92 növendék jelentkezett, részint ebből az intézetből, részint a karánsebesi és oravicai állami liceumból s végül a temesvári zsidó liceumból. Érettségizett 77, megbukott 15. A Carmen Sylva állami leányliceum 34 tanulója közül

33 tette le a vizsgát, egy megbukott. Az állami német liceumban 101 érettségiző jelent meg, akik közül 75 érettségizett, 26 pedig megbukott. Intézetek szerint: a Notre Dame katolikus leányliceum 17 végzett tanulója közül 16 érettségizett, egy megbukott; a piarista főgimnázium 24 végzett tanulója közül 14 tette le a vizsgát, 10 bukott meg; a katolikus német Banatiából 29 jelentkező volt, vizsgát tett 22, megbukott 7; az állami német liceum 31 végzett tanulója közül 23 érettségizett, 8 megbukott.

Legsúlyosabb az eredmény a kereskedelmi érettségizőknél. 65 érettségiző közül csak 27 érettségizett, 38 megbukott. Így a jelentkezők 41,5 százaléka tett sikeresen vizsgát. Különösen a könyvelésből sokan buktak meg, amely tárgyból a bucuresti kereskedelmi akadémia egyik tanára vizsgáztatott. A vizsgázók négy állami kereskedelmi liceumból s a temesvári zsidó kereskedelmi iskolából kerültek ki. A temesvári állami kereskedelmi iskola 25 végzett tanulója közül 12 érettségizett, Hátszegről 12-ből 8, Lugosról 11-ből 6, Lippáról 7-ből 1 és végül a temesvári zsidó kereskedelmi liceum 10 növendéke közül 3 érettségizett.

Entrődy László S. J.:

Szeretel-szózat

Ez az első részében egy Szent Szív-apácának életét ismertető mű. a mostani Szent-anya előszavával jelent meg. Ez jellemzi legjobban a tartalom értékességét.

A második rész Jézus szent Szívének magánkinyilatkoztatásait tartalmazza. Minden sorából a szeretet ellenállhatatlan isteni ereje sugárzik.

Ára szép kartonkötésben, sok illusztrációval 113 lei és portó.

Megrendelhető: a Magyar Lapok kiadóhivatalánál, Oradea, Str. Regule Carol 5.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, IL. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Zürichi nyitás. London 15.70, Newyork 443.50, Milánó 22.50, Belgrád 10, București 225.

FONTOS TANÁCSKOZÁST TARTOTTAK A NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUMBAN. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszteriumban szerdán tanácskozás volt a gyapot és gyapjú szövő- és fonóüzemek s a szakma nagykereskedőinek bevonásával. A termeléssel és az árak megállapításával és a forgalomba kerülő egységes árutípusokkal kapcsolatos kérdéseket tárgyalták meg. Ezekre az árakra rányomtatják az eladási árat s így zárják ki a velük való üzérkedést.

Kijavítják az árvíz és esőzések folytán erősen megrongált orsova-kazán-szinczei országutakat. Orsováról jelentik: Panit Boitan ezredes, szörényvármegyei prefektus és Radosav József mérnök, a vármegyei műszaki szolgálat vezetője Orsovára érkezett, ahonnan Zarcula Lázár polgármesterrel kiutaztak az orsova-kazán-szinczei országút megtekintésére. Az országutat az árvíz és a nagy esőzések alaposan megrongálták. Az út alapépítménye kimosódott, az utat pedig több helyen a hegyekből legördülő nagy szikladarabok és kőtörmelék zárták el, úgy hogy a közlekedés valóságosan teljesen megbénult. A javítási munkálatok rövidesen megkezdődnek.

MEGALAKULT NAGYVÁRAD ÉS BIHARMEGYEI ORVOSI KAMARÁJÁNAK VÁLASZTMÁNYA. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön alakult meg Nagyváradon a városháza tanácstermében az új nagyvárad és biharmegyei orvosi kamara választmánya. Az új orvosi kamara a céhtörvény rendelkezéseinek megfelelően alakult meg. A választást Matei Ioan dr., a régi orvosi kamara elnöke vezette le. Az új kamara választmányának tagjai lettek: Dr. Boer, dr. Dariu, dr. Goldau, dr. Konrád, dr. Matei és dr. Roskopf orvosok. Péntagok: dr. Gara és dr. Isaciu. Ugyanakkor választották meg a fegyelmi bizottságot és a gazdasági bizottságot is. A tisztikart majd az összeülő választmány fogja kijelölni. A választás után dr. Cherman alpolgármester mutatott rá az új orvosi kamara jelentőségére.

Mentő társaság, amely 6000 embert mentett ki a tengerből. (K. K.) A német Hajótörötték Mentőtársasága most ünnepelte 75 éves jubileumát. A társaság székhelye Kielben van, a társaságnak helyi szervezetei az egész német tengerpart mentén eloszlának. 75 éves múltjában ezek a mentők 5981 hajótöröttet mentett ki a tengerből, nemcsak németeket, hanem minden nemzetbeli hajósokat, sőt utasokat is, akik a német partvidék mentén nagy tengeri viharok alkalmával veszélybe kerültek.

Milyen kedvezményeket élveznek a kisipari munkaadók és az ipari szövetkezetek a közszállások és közmunkák vállalásánál? Bucurestiből jelentik: A munkaügyi miniszterium 10.704-1940. szám alatt rendeletet küldött, amely utal arra, hogy az 1936. április 30-án kihirdetett szakmai előkészítési és az ipari gyakorlatról szóló törvény alapján azok a munkaadó iparosok, iparos egyesületek és szövetkezetek, amelyek legfeljebb tíz munkást foglalkoztatnak és legfeljebb 20 lőerő teljesítőképességgel dolgoznak, a közszolgáltatások, vagy ehhez hasonló intézmények részére végzett munkálatoknál és szállításoknál bizonyos előnyöket élvezzenek. A törvény 164-172. szakaszaiban biztosított kedvezmények szerint az önálló iparosok 500.000 leiig, a szövetkezetek pedig 5.000.000 leiig terjedő munkálatoknál és szállításoknál jogosultak arra, hogy szabad kézből vállalkozzanak. Árlejtéseken pedig ajánlatokat akkor is előnyben kell részesíteni, ha 5 százalékkal magasabbak, mint más pályázóké és 25 százalékkal drágábbak, mint külföldi résztvevők ajánlata. A törvény számukra azt az előnyt is biztosítja, hogy a törvényben megállapított biztosítékoknak csak az egy harmadát kell letétbe helyezniük.

30 kórházat hoztak rendbe Varsóban. (K. K.)

A varsói német helytartóság a krakói kormányzósággal és a helyi hivatalokkal rendbehozatta a milliós lakosságú Varsónak összes kórházait. Most újból 30 kórház 9000 ágygal áll a varsói lakosság rendelkezésére. Varsóban nagyon nagy a fertőző betegségek veszedelem és ezért a várost 10 ugynevezett egészségügyi körzetbe osztották be és ezeknek feladata a fel-fellépő fertőző betegségek elleni védelem. Érdekes, hogy amióta a németek kezén van Varsó, a megbetegedések száma általában kb. felére esett.

Ismeretlen nő holttestét fogták ki a Szamosból. Szatmárról jelentik: Az elmúlt napokban egy ismeretlen nő holttestét fogták ki a Szamos közúti hídjánál. A holttest személyazonosságát egyelőre nem tudták megállapítani.

Háromhónapi fogházra ítélte a kolozsvári törvényszék egy nemzetközi szélhámost. Kolozsvárról jelentik: Frenkel Dávid, a közismert nemzetközi szélhámós, az elmúlt évben elkövetett sorozatos bűncselekményeiért most felett a kolozsvári törvényszék előtt. Frenkel Dávidot, aki Mario Monti néven előszeretettel tüntette fel magát operatőreknél, a marosvásárhelyi törvényszék tíz évvel ezelőtt lopás miatt egyévi fogházbüntetésre ítélte. Büntetése kitöltése után több évig külföldön csavargott, azután pedig visszatért az országba és számos szélhámosságot követett el. A szélhámós, aki közben Sárosi dr és Fenyő dr nevéken is szerepelt, megismerkedett egy kolozsvári urilánnyal, akit feleségül kért. Ellopta ideáljának és a leány bátyjának utlevelet is, amiket későbbi tettei kivételénél akart felhasználni. Meg is szöktette a lányt azzal, hogy Amerikába vándoroljon ki, Szamosújváron azonban a detektívek a kolozsvári rendőrség közözlésére alapján felismerték a szélhámóst és letartóztatták. Frenkel ellen az ügyészség lopás, csalás és közokirathamisítás miatt emelt vádat. — Frenkel beismerte a tárgyaláson az összes vádak és azzal mentegetőzött, hogy tisztázatlan katonai helyzete miatt bujkált és azért volt kénytelen idegen névre szóló okmányokat hamisítani. Miután mindent beismert és javulási ígéreteket tett, a bíróság csak háromhónapi fogházbüntetéssel és ötezer lei pénzbüntetéssel sújtotta.

Testvérgyilkosság a bányavidéken. Nagybányáról jelentik: Megdöbbentő testvérgyilkosság történt a város közelében fekvő Szilastelepen. Lupsa Károly munkakerülő, iszákos gazdalgény ösztöndíjjal látott Pável nevű bányájával, aki felelősségre vonta, amiért dolog nélkül szülei nyakán él. A veszekedés hevében Lupsa Károly előrántotta bicskáját és leszúrta bányáját, aki holtan terült el. Tetteinek elkövetése után elmenekült. Kézkerítésére csendőrségi nyomozás folyik.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban.

Novotimutu betörő gyanúsítanak a kolozsvári rablőgyilkossággal. Kolozsvárról jelentik: Ismeretlen tettes a május 18-19-re virradó éjszaka rablási szándékkal, alkulccsal behatolt Ulrich Lajos 84 éves nyugalmazott vasuti felügyelő fürdő-utcai lakaására s a zajra felébredt idős vasuti felügyelőt olyan súlyosan összeverte, hogy a szerencsétlen aggyastán behalt sérüléseibe. A tettes elmenekült s mindezt nem sikerült még kézrekeríteni. Az ügynek most érdekes fejleményei vannak. A rendőrség mintegy tíz nappal ezelőtt hatrendbeli betörés miatt elfogta Rátonyi Béla rovtomultu betörőt. Rátonyi ellen, aki beismerte a terehére rótt bűncselekményeket, az a gyanu merült fel, hogy ő követte el a rablőgyilkosságot. A betörő arra a kérdésre, hogy Rátonyi a kérdéses időben nem volt a jelölt, azt állította, hogy Szászvároson volt, a kolozsvári rendőrség utána érdeklődött s kiderült, hogy Rátonyi a kérdéses időben nem volt a jelölt helyen. Közölték ezt a betörővel, aki erre zavarba jött s azt a feleletet adta, hogy — mint utólag eszébe jut — nem Szászvároson, hanem Szászsebesen tartózkodott. Nyomós gyanuk az is, hogy a szembesítés során az áldozat szakácsnője Rátonyiban ráismert arra az egyénre, kit a végzetes éjszaka az Ulrich-lakásban látott. Saigean Ambrozie szolgálatos rendőr is azt állítja, hogy Rátonyihoz hasonló alakot látott kirohanni a fürdő-utcai ház kapuján. Rátonyi mindezek ellenére körömszakadtáig tagad. A súlyos gyanuval illetett betörő ellen egyébként elrendelték a harmincnapos vizsgálati fogságot.

Temetések. Morgos Mária 47 éves korában Berechii községben meghalt. Temetése ma volt. — Özv. Avram Demeterné szül. Pop Anna a közkházban 71 éves korában meghalt. Temetése június 22-én délután lesz Calea Victoriei-u. 82. sz. lakásától a velencei temetőben. — Mutiu Andronica 29 éves korában Szőlős községben meghalt. Temetése június 21-én volt. — Özv. Jozsof Mária szül. Joanovicu 86 éves korában meghalt. Temetése június 22-én lesz Bucurul-Banatán községben. (Caritas.)

Feljegyzések

Geneviève anyánkat elérte végzete... Ezt a címet kellene adnom ennek a kis feljegyzésnek, ha tollamat a káröröm vezetné. A káröröm helyett azonban népünk egészséges ösztönéhez és igazságérzetéhez fordulok tanácsért, amikor Geneviève Tabouis asszony levélzett dicsőségével keil foglalkoznunk: addig járt a kórsó a kútra, míg el nem tört, — mondjuk rá nagy meglepéssel.

Kell ezzel foglalkoznunk, mert a bűn és büntetés kérdése erkölcsi kérdés és amikor jogható valóságban áll előttünk, akkor fel kell használnunk példavilás és okulás kedvéért.

Geneviève Tabouis asszonyt nem kell bemutatnom. Tulságosan ismert az ő egyénisége és főképpen az ő szerepe. Az elmúlt évtizedben abig jelent meg olyan koholt hír, vaklárma, képzeletbeli szülemény, aminek ne lett volna valamennyire köze Geneviève Tabouis asszonnyhoz. Különösen a szalonpolitika volt működési területe. Nagy előszere-tellel viseltette a baloldali sikerekkel szemben. Ellenfeleire mindig tudott kompromittáló, gyolázkodó, gúnyosan maró apró kulisz-szótökeket előkaparászni. Természetesen mondanom sem kell, hogy ezeknek elenyésző hányada sem volt igaz.

Ez azonban nem izgatta Tabouis asszony lelkiismeretét. Fő volt a szenzáció és... a kétes értékű, ma már nagyon is hamar mulandónak bizonyult siker.

A végzet éppen azon a ponton érte el, ahol látszólag legnagyobb sikereit aratta. A spanyol szabadságharc idejében a baloldali elkoplatott szolamainak az ütemére gyártotta hihetetlenül merész meséit. Megrágalmazott és meggyalázott mindenkit, aki az ellenfél táborában állott.

Az utóbbi időben nem igen lehetett róla hallani. Most tűnt fel ismét a neve, amikor Franciaország népének egyrésze az országutakon vándorol és menekül az előretörő német csapatok elől. Tabouis asszony nem erzte magát biztonságban és Spanyolországba irányította járadt, öreges lépteit. Spanyol vendégszeretetet akart élvezni abban a Spanyolországban, amelynek felelős vezetőit annyiszor rágalmazta meg lelkiismeretlen tollával.

A türelem azonban elfogyott és a spanyolok lezárták előtte a határt. Ki kell tartania most Franciaországban és le kell veezkelnie eddig soha meg nem bánt bűneit.

Nem káröröm, hanem az igazságszolgáltatás ilyen formája fölött érzett meglepedettség mondatja tehát velünk: addig járt a kórsó a kútra, míg el nem tört. Szól ez sokaknak, akik ma még közöttünk is vígan járják Tabouis asszony sikamlós útait.

(k. n.)

A Szamosba fulladt egy tüzoltókáplár. Szatmárról jelentik: A Szamos Vajnai strand szakaszán Luca Constantin tüzoltókáplár csónakázás közben a vízbezuhan. Luca emberfeletti küzdelmet folytatott az örvénylő vízben, de nem tudott kiuzni s a vízbe fullt.

Háromhavi fogház magzatelhajtásért. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A törvényszék most vonta felelősségre Pável Róza lemhenyi asszonyt tiltott magzatelhajtás büntetése miatt. Az asszonyt két évvel ezelőtt súlyos vérmérgezéssel szállították kórházba, a gondos ápolás azonban megmentette az életnek. Most a vádlottak padjára került vele együtt Reketes Erzsébet lemhenyi asszony is, akit tiltott beavatkozás végrehajtásával vádoltak. Reketes Erzsébet tanukkal igazolta, hogy a kérdéses időben nem is tartózkodott a községben, s így őt felmentették. Pável Rózát azonban háromhónapi elzárásra ítélték.

Szolgálatos gyógyszerárak Oradean:

Szombaton Nagyváradon a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:
Korona, Str. Ciorogariu No. 1. Telefon 13-76
Órangyal, Str. Alexandri.
Oroszlán, Piața M. Viteazul 14. Telefon 23-35.
Szent István, Str. General Holban
Aranyas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.

A márka és a líra nagy áremelkedése Svájcban és a semleges piacokon

Hossz a német és olasz értékekben. — A márkabankjegy és az ezüstmárka nagy árugrása. — Nagy német szállítási és utazási forgalomra számílanak

Mint tegnapi számunkban megírtuk, a nemzetközi valutapiac legnagyobb eseménye a márka és a líra nagy áremelkedése volt. A tengerhatalmak nagy győzelmének hatása alatt, a márka és a líra Zürichben ugrásszerűen emelkedett. A márka a hét elején még 64—67 volt, szerdán, amikor a fegyverszüneti feltételeket megtudták, a kurzusa 87-re, majd később 95-re ugrott fel. Erőteljesen szilárdult a márka a semleges piacokon is, de igen lényegesen megjavult a líra árfolyama is. Szilárdan reagáltak a nagy és sorsdöntő sikerekre a berlini, bécsi és a milánói tőzsde.

A világpiacon erről a nagyfontosságú eseményről az egyik nagybanknál a következőképpen informálták munkatársunkat:

— A semleges tőzsdék, különösen pedig a zürichi és a newyorki devizapiac már úgyszólván a háború kezdete óta bizalommal tekint a márka és a líra áralakulására. A háború megkezdésétől számítva egészen mostanáig, az effektív márkabankjegy és az ezüstmárka árfolyama mintegy 50 százalékos emelkedést ért el. Természetes, hogy ennek a nagyarányú áremelkedésnek a súlypontja a legutóbbi napokra esik, melyeket a döntőjelentőségű német győzelmek tettek emlékeztetésekké. Érdekes, hogy a newyorki tőzsde a zürichihez teljesen hasonló mértékben reagált az eseményekre, a

márbankjegy és az ezüstmárka áremelkedése itt is ugrásszerű volt, sőt a dollár ellenében 40-es árfolyamon stabilizált Auslandsmarknak árfolyama 10 ponttal 40.10-re emelkedett.

— A márbankjegyek nagyarányú áremelkedésének magyarázatául ez a viharos kereslet szolgál, amely az effektív bankjegyek és az ezüstmárka iránt nyilvánult meg az összes semleges piacokon. Valószínűnek tartják ugyanis, hogy sok olyan áruszállítmány ellenértékét, melyet eddig más valutában kompenzáltak, márkában lehet majd fizetni és e mellett az utazási forgalomnak Németország felé történő erős felélénkülésére számílanak.

Végleg lezárult a Gofdu-alapítvány ügye

Kicserélték az ügyre vonatkozó okmányokat

Budapestről jelentik: Csáky István külügyminiszter és Crutescu román követ a Magyarország és Románia között a Gofdu alapítványt érintő ügyek végleges rendezése tárgyában 1937 október 27-ikén Bucarestben aláírt megállapodás megerősítő okmányait csütörtökön Budapesten a külügyminiszteriumban kicserélték.

101,700 lei összegű segélyt osztottak ki az össi-telepi árvizkárosultaknak

A károsultaknak alig fele jutott némi segítséghez

Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy lapunk sürgető akciójára Nagyvárad városa társadalmi gyűjtést kezdeményezett az össi-telepi árvizkárosultak fölsegélyezésére. A társadalmi gyűjtésből 181.700 lei jött össze.

Mint annakidején több ízben megírtuk, az Össi-telepen több mint ötven lakóház összeomlott s ezenkívül sok ház súlyosan megrongálódott s lakhatatlanná vált. 220 család jelentett be igényt segélyre, ezek közül azonban a város hivatalosan csak 179 olyan családot talált, akik ténylegesen meg is érdemelték a segélyt. A városi bizottság öt csoportra osztotta a károsodás nagysága szerint a segélyt igénylőket s ezeknek a következő segélyeket osztották ki:

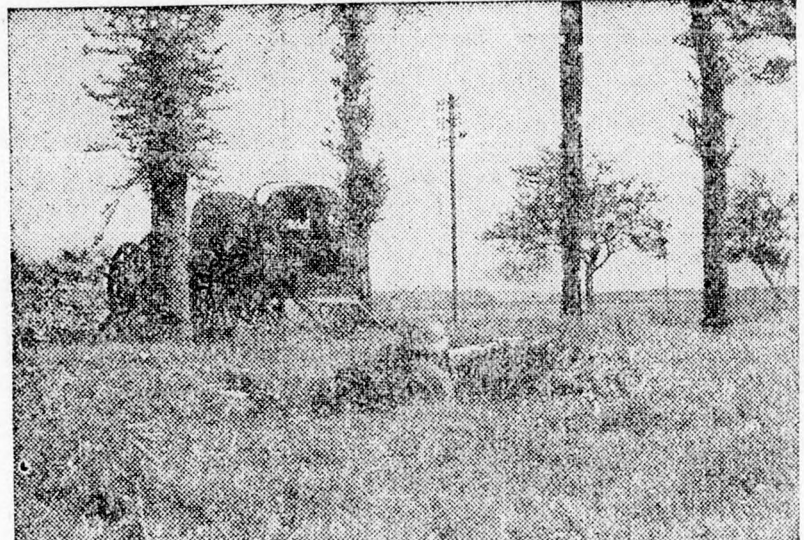
I. csoport. Ide 41 család tartozik, akik 100-tól 200 leig terjedő kárt szenvedtek a városi megállapítás szerint. Ezek nem kaptak segélyt. II. csoport. 79 család, 300-tól 1500 lei kárig. Ezek kaptak egyenként 300 lei segélyt. III. csoport 52 család 1500-tól 8000 lei kárig. Kaptak egyenként 1000 leit. IV. csoport. 43 család 8000-től 20 ezer lei kárig, kaptak egyenként 2000 lei segélyt. V. csoport öt család 20-tól 30 ezer leig, kaptak egyenként 4000 lei segélyt.

A kiosztott segélyek természetesen csak nagyon kis százalékát fedezik az elszenvedett károknak. Mar maga a kármegállapítás is jóval a minimumon alul történt. A társadalmi akciót ezért tovább kell folytatni, bár mint az eddigi eredményekből látszik, a társadalmi akcióból sohasem épülnek fel az összeomlott össi-telepi házak. Hosszulejáratu sürgős kölcsönökre volna szükség, hogy a nyár folyamán megkezdhessék — és be is fejezhessék az építkezéseket.

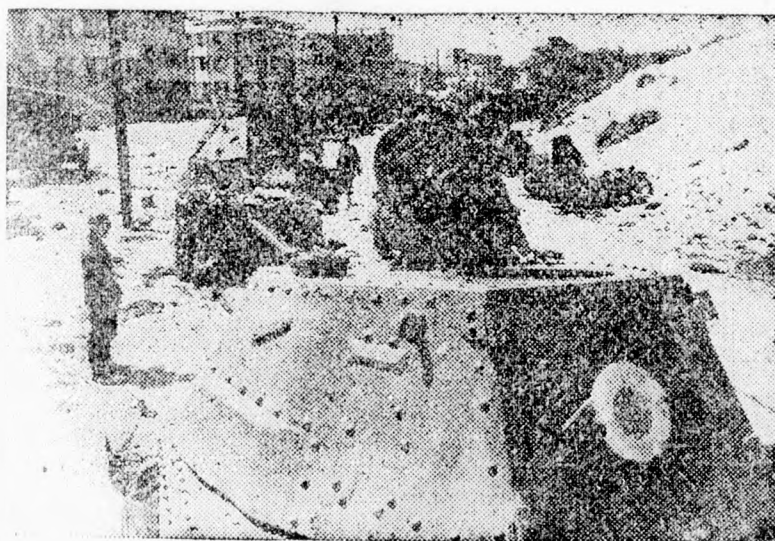
A háború magnéziumfényben

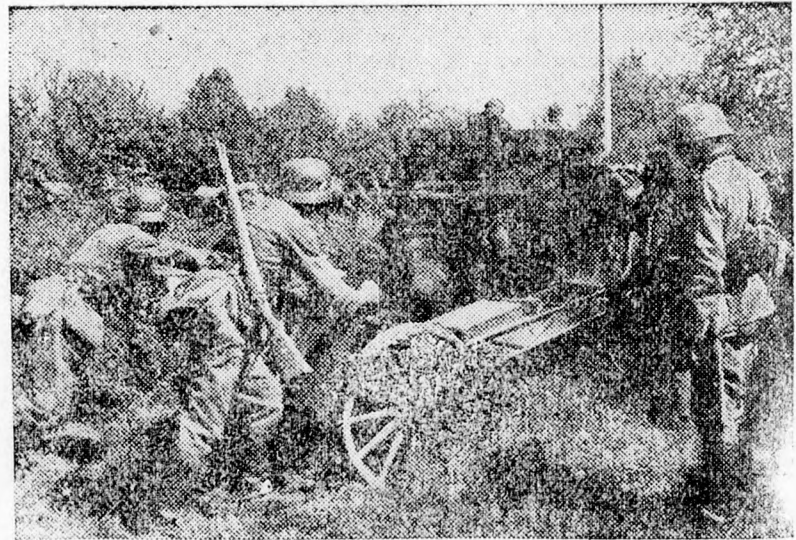
Égő város „valahol“ nyugaton.

Előőrők az ellenség nyomában.

Összelőtt tankok egy város utcáin.

Német katonák beállítják a gyalogsági ágyút.

A tűzifa-spekuláció ellen

A pártrendszerek uralma alatt meghonosított, elhibázott erdőpolitika, valamint a tűzifakivétel kellő ellenőrzés nélkül hagyása vezettek arra a helyzetre, hogy nálunk, az erdők őshazájában nehézségek állottak elő az ország tűzifaigényének ellátása körül. Legnagyobb mértékben az elmúlt év őszén s az elmúlt télen volt érezhető a tűzifahiány. S a tűzifahiányhoz hozzájárult még az is, hogy a fakereskedők, kihasználva a kevés kínálatot s a nagy keresletet, tetszésük szerint sáfolták mind feljebb és feljebb az árakat. S hogy ezt nyugodtan teheték, azért nagyrészen az illetékes hatóságok, közelebbről az illetékes városi közegeket kell hibáztatni: A közönség, de különösen a városi lakosság az egész tél folyamán hi volt szolgáltatva a lelkiismeretlen fakufároknek, hetekig állottak tűzifakészlet nélkül a városok s ha megérkezett egy-egy tétel, akkor is csak a kiváltságosok juthattak egy-egy méter méregdrága fához.

A kormány okulva az elmúlt tél tapasztalatán, 1940 tavaszán erélyes kézzel nyult hozzá ehhez a kérdéshez s legelőször is kötelezővé tette a városok vezetőseinek, hogy még a nyár folyamán gondoskodjanak városaik lakosságának téli tűzifaigényéről. A kormány rendelkezésének végrehajtására megbeszéléseket, értekezleteket hintak össze városaink s az értekezleten szobnól-szebb tervezeteket dolgoztak ki, azonban valamennyi határozatnak legfeljebb csak elvi értéke volt, mert a kitermelő helyeken hiányzott a tűzifa s ha még igéretet is kaptak valamelyes tételre — hiányzott a megfelelő szállítóeszköz...

A fakereskedők közben természetesen folytatták üzleteiket s kitűnő összeköttetések révén a tél elmúltával, azoknak akik jól tudtak fizetni, korlátlan mennyiségben szállították a tűzifát. Egy igen érdekes váradai kimutatást olvastunk, amely szerint a fakereskedők a legnagyobb számítás szerint is 40—50 százalékot keresnek vagononként a tűzifán. S természetesen ezt a szenvedő jelen, a nagyközönségen kívül senki sem akarta észrevenni...

Megoldhatatlan kérdésnek látszott a faellátás ügye s már olyan jelentéseket is kellett látnunk, hogy Románia, az erdőbirtokos-állam Bulgáriából kénytelen beszerezni a szükséges tűzifaigényeket. Nem látszott ez a jelentés sehogyan sem észszerűnek akkor, amikor külföldi címzésekkel szemünk előtt futottak ki a fűzifával és feldolgozott faáruval megrakott hosszú szerelvények határállomásainkon...

Pár nap előtt aztán megjelent a nemzetgazdasági miniszter erélyeshangu s régvárt rendelkezése, amely talán végetvet a tűzifaellátás körül feltérlődött panaszoknak. Lapunk hasábjain részletesen ismertettük a kormányrendelet vonatkozó rendelkezéseit. A rendelet intézkedései nemzetvédelmi ügynek tekintik a tűzifaigényt s valóban alkalmasak is arra, hogy a termelés fokozását elősegítsék s szigorú rendszerbe szorítsák a rendszertelen erdőpolitikát. S fontos intézkedés az, hogy az erdőki-termelésre szükséges munkaerőket fölmentik a katonai szolgálat alól s a szükséges igazvonó állatokat, eszközöket mentesítik a rekvirálás terhe alól. Mert az a körülmény is nagyban befolyásolta a helyzetet, hogy hiányzott a megfelelő munkaerő és szállítóeszköz.

A kormány intézkedése igazán idejében érkezett, mert még a nyári hónapok rendelkezésünkre állanak. A termelés körül most már nem is lesznek nehézségek. Azonban hátra van még a kivétel és a kiskeresetű közönség bérére üzérkedő fakereskedők megrendszabályozása. Ami az export kérdését illeti, bízunk abban, hogy a kormány itt is erélyes rendszabályokat hoz s nem azért fokozták a termelést, hogy a külföld lánson belőle hasznot, hanem, hogy ne ismétlődjék meg az elmúlt őszi és téli nehézségek.

...Ami pedig a nagykereskedők megrendszabályozását illeti, erre nem elég csak általános intézkedéseket hozni. A vármegyék, de különösen a városok vezetőségének kell fokozottabb éberséggel őrködni a lakosság érdekei felett...

...Fokozottabb éberséggel mint eddig!

Marjalaky Tibor.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: FOLTAVA.
DORIAN: ERŐSEBB A SZERELEMNÉL.
II. INDIANOK RÉME.

Fatőzsdét állítanak fel Bucurestiben

Bucurestiből jelentik: A tüzelő anyaggal való ellátás komoly gondot okoz bucuresti illetékes köröknek. A felhozatal távolról sem fedezi a napról-napra növekvő keresletet. A szükséglet és kínálat közötti aránytalanság természetesen az áru drágulásához vezet. A főváros vezetősége több intézkedést foganatosított a lakosság tüzelőanyaggal való ellátásának biztosítására, de a probléma kielégítő megoldása még mindig várat magára. A helyzet javítására irányuló lehetőségek és eszközök

keresésébe bekapcsolódott a vasutigazgatóság és a fővárosi kereskedelmi és iparkamara is. E két intézmény vezetősége most egy fatőzsdé felállításának tervzetén dolgoznak. A tőzsde arra szolgálna, hogy a fővárosba érkező tűzifamennyiségek hivatalos felügyelet és irányítás mellett menjenek át a közvetítő kereskedelem birtokába.

Az eredeti terv szerint a fatőzsde Bucuresti egyik teherpályaudvarán fog működni.

Új kereskedelmi és fizetési egyezmény Románia és Magyarország között

Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank körlevélben közölte a megbízott pénzügyezetekkel, hogy Magyarország és Románia között június elsején új kereskedelmi és fizetési megállapodás jött létre. Ennek értelmében a Romániába irányuló magyar árukivitel kiegyenlítése — vasgyártmányok kivételével — úgy történik, hogy a magyar áruk román vevői valamelyik román pénzügyintézet utján igénylést nyújtanak be a Román Nemzeti Bankhoz a pénzügyintézet átutalására. A Román Nemzeti Bank az ellenérték 90 százalékát pengőben utalja ki, tíz százalékát

lei-számlán írja jóvá. A vasgyártmányokat devizában fizetik. A Magyarországra történt szállítások ellenértékét — ásványolaj kivételével — román pénzügyintézetnél vezetett gyűjtőszámlára fizeti be és annak husz százaléka — a tengeri kivételével, mely egészben gyűjtőszámlán marad — átvezetik a Román Nemzeti Bank pengőszámlájára. Az ásványolaj értékét devizában fizetik. A pengő árfolyamát 26.50-ben állapították meg a magyar importőrök részére és 27-ben a román importőrök részére.

Újabb áldozatokat követelt és ismét hatalmas károkat okozott a vihar és a felhőszakadás

A nyárelej: viharok szüntelenül tombolnak az egész országban. A különböző vármegyékből és vidékekről beérkezett jelentések a felhőszakadások, jégesők, villámcsapások pusztításairól számolnak be. A lehetetlen időjárás a hatalmas károkon kívül erősen akadályozza a termesztés fejlődését.

Szatmár tengerre változtatta a felhőszakadás.

Szatmárról jelentik: A városra olyan nagymennyiségű víz zuzott, hogy az összes levelező csatornák és árkok felmondták a szolgálatot. Egyetlen víztengerre változott ugy a belváros, mint a külső városi részek. A főtéren és a többi belvárosi utakon éppenny bökán felül ért a víz, mint a külvárosban, ahol az ár rombolást is okozott. A cigánysoron a Batiz felől odatóduló víz apró kunyhókat sodort el és kisebb lakóházakat döntött romba. Fokozta a veszedelmet, hogy a bikszádi domb körül lakók most ismét átvágták a régi fehérgyarmati vasút töltését, — éppenny, mint a tavaszi áradás alkalmával — úgy hogy a víz a cigánysorra zuzott. A hajléktalan cigányszaladók, mintegy huszan, éjjel bejöttek a rendőrségre és a hatóságok segítségét kérték. Ideiglenesen a rendőrség helyezték el őket, majd a város vette őket partfogásba. Legnagyobb volt a víz a Moldova, Romana és Mircea cel Mare utcák környékén. Itt teljesen megakadt a közlekedés. Az esővíz nemcsak az uttestet és gyalogjárókat öntötte el, hanem behatolt a házak udvarára, megtöltötte a pincéket és elárasztotta a kerteket. Az áradat később elvonult, de az alacsonyon fekvő kertekben a víz ottmaradt. Egy-két meleg nap után ezekben a Románia-utcai kertekben a visszamaradt tócsákból a betegséget terjesztő szunyogok milliárdjai életre keltek, hogy az egész belvárosi lakosság egészségét veszélyeztessék.

Nagybányán szintén hatalmas károkat okozott a pusztító felhőszakadás. A Cigánypatak kiöntött és behatolt a házakba, üzletekbe. A károsultak a károkat a várost tették felelőssé, mert nem tette meg az elővigyázati intézkedéseket.

Negyvenöt szarvasmarhát és négyszáznolcvan juhot vert agyon a jégeső Focsan közelében.

Az elmúlt napon a Focsan közelében levő Surala, Biliesti és Mircesti községek felett jégesővel kísért heves vihar vonult végig. A jég többszáz hektár vetést tett tönkre. A fergeg fákak tépett ki tövestől és több falusi ház fedelét elvitte. Biliesti községben a jégeső agyonvert negyvenöt szarvasmarhát és négyszáznolcvan juhot. Susue község templomának a tornyát a vihar ledöntötte. A kár jelentékeny.

Huzonkélenc rádiókészülékbe csapott be a villám Brádon.

Brádonról jelentik: Brádon az elmúlt nap heves vihar tombolt. A vihart erős villamos kísü-

lések kísérték s a villám 29 rádiókészülékbe csapott be. A készülékek a villámcsapások következtében természetesen teljesen használhatatlanná váltak.

Megrongálódott az orsovai Széchenyi-út.

Temesvár. Saját tud. A szörénymegyei hatóságok megállapítása szerint az Al-Duna Orsova és Szvinica közötti szakaszon az áradás jelentős károkat okozott. Különösen az ut — a Széchenyi-ut egy része — sokhelyt súlyos károsodást szenvedett. A hegyekről lezudult esővíz egyébként számos sziklagörgetegre indított meg s a sziklák most is elzárják az utat. Szvinica községben is nagy a kár.

Apcéhiadéások

Hülönfélé

Mélyik

iparos család volna hajlandó egy árva fiúgyermekét tanulónak elvállalni. Értésítést kér: Paróczay István, Nagyvárad, Str. Oltuz 6. szám.

Lakás

Kiadó

szép utcai szoba üresen, urinőnek, esetleg ellátással is. Nagyvárad, Str. N. Zsiga 32. szám. II. csengő.

Kiadó

4 szobás modern lakás kerttel július 1-re — Ugyanott hálószoba butor eladó. Nagyvárad, Str. Luminei 8. Tabery-telep.

Kiadó

háromszobás modern utcai lakás, minden mellékkeliséggel aug. elsejére. Nagyvárad, Str. Ciorogariu 47. sz.

Szép egyszobás

lakás július 1-re kiadó. Nagyvárad, Tache Jonescu-utca 24. szám.

Magánház

két szobás alkóvos, július elsejére kiadó jutányos áron. Oradea-Nagyvárad, Nilgesztelep, Str. Călimănești-lor No. 16.

Adás-vétel

Jó karban levő

redőnyös ajtó eladó. — Nagyvárad, V. Stroescu-u. 35. Foris Dezső.

Használt

kádár szárszám olcsón eladó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 31. sz.

Eladó

2 telek Petőfi-utca mellett. Cim: Nagyvárad, Petőfi-utca 28. szám.

Állást nyec

Ügyes fiu tanulónak felvétetik, Jó Lajos fűszerüzletében, Nagyvárad, Tache Jonescu utca 24. szám.

LEGUJABB

Német hivatalos jelentés:

Pénteken kezdődnek a fegyverszüneti tárgyalások

A tárgyalások színhelye: Compiègne

Berlinből jelentik: A német rádió hivatalosan bejelentette, hogy a fegyverszüneti tárgyalások pénteken megkezdődnek. A német rádió ezt a hírt közölte a különböző rádióállomásokkal s hozzáfűzte a jelentéshez, hogy a fegyverszüneti tárgyalások Compiègneben folynak le. A német rádió helyszíni közvetítést ad a tárgyalásokról. A közvetítést több európai állam rádióállomása is átveszi.

Szovjet-Oroszország cselekvőleg jelentkezik a diplomáciai háborús színterén

Szaracsoglu török külügyminiszter az orosz-török megemlékezési szerződés megkötésére utazik Moszkvába. — Törökország felmondja az angol-francia-török hármass egyezményt

Belgrádból jelentik: A Vreme moszkvai jelentése szerint az orosz fővárosban megerősítik a hírt, hogy Saracsoglu török külügyminiszter rövidesen Moszkvába utazik. A lap szerint Saracsoglu moszkvai tartózkodása során tárgyalások indulnak megemlékezési szerződés kötéséről, illetve folytatják azokat a tárgyalásokat, amelyeket az elmúlt év őszén félbeszakítottak, amikor Törökország a franciákkal és angolokkal az ankarai paktumot aláírta. Moszkvában úgy vélik, hogy a tárgyalások ezután rövid lefolyásuk lesznek és hamarosan sor is kerül az egyezmény aláírására, miután a múltévi tárgyalások során már előzetesen

lefektették az alapelveket. Az ankarai paktum sorsát illetően hangoztatják Moszkvában, hogy arról egyelőre semmit sem lehet tudni. Diplomáciai körökben azonban úgy vélik, hogy Törökország felmondja ezt az egyezményt.

A Politika istanbuli jelentése szerint Törökország nagy figyelemmel kíséri a szovjet magatartását. Egyes külföldi hírek tudnivalókat, hogy a szovjet nemcsak szemléli az európai eseményeket, hanem számol a jelen pillanatban még ki nem alakult minden eshetőséggel.

Más jelentések szerint a szovjet megtette az összes fontos intézkedéseket.

Franciaország teljesen elszigetelődött a külvilágtól

Megszakadt a vasuti, táviró és postaforgalom a külfölddel és a gyarmatokkal. — Spanyol csapatösszevonások a francia-spanyol határon

Londonból jelentik: Az angol kormány megelégedéssel állapítja meg, hogy nemsokára az angol expedíciós hadsereg utolsó csoportja is visszatér Angliába és hogy a légi haderő is majdnem teljesen elvonult a francia területéről.

Ezzel kapcsolatban a Berliner Börsenzeitung megállapítja, hogy az angolok ugyanakkor a francia véderőt még mindig további értelmetlenné vált ellenállásra buzdítják. Ez azonban még nem elég. Anglia egyidejűleg a Pétain-kormány tekintélyét is minden eszközzel csorbítani igyekszik, hogy ezzel bizalmatlanságot keltsen a franciákban a veszély órájában az ország törvényes szónoklója és tárgyalóképes kormányával szemben.

Bordeauxból jelentik: A bordeauxi városházán Marquet képviselő a város polgármestere elnöklésével ötven törvényhozó értekezletet tartott. Ezen kimondották, hogy pártkülönbség nélkül Pétain mellett csoportosulnak és támogatják nehéz feladatában. Helyesléssel fogadták Lavalnak azt a kijelentését, hogy az országot nem azzal mentik meg, ha területét el-

hagyják. Az ülés után a francia törvényhozók parlamenti küldöttséget választottak.

Csak egyetlen telefonvonalon folyik még a külföldi szolgálat.

Bordeauxból jelentik: Franciaország és Marokkó között megszakadt a telefon és táviróösszeköttetés.

Franciaország még meg nem szállott része valóságban elszigetelődött a külvilágtól. A Svájc-ból Franciaországba irányuló forgalmi összeköttetés most már teljesen megszűnt. Szünetel a Franciaország és Anglia, valamint ezek gyarmataival való postaforgalom és távbeszélőösszeköttetés is. Csak egyetlen telefonvonal van üzemben Marseilles felé, de ezt csak hivatalos és diplomáciai beszélgetésekre használják fel.

Hétszáz harcikocsit zsákmányoltak a németek Lyon környékén.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága pénteken délután a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

A Loire és a Rhone között csapataink tovább folytatták az ellenség tervszerű feigöngyölítését. A Lyont elfoglaló csapatok tovább folytatják előnyomulásukat dél felé. Lyon környékén egyébként hét-

száz harcikocsit zsákmányoltak a német csapatok. Lotharingiában tovább folyik az elszigetelt és körülzárt ellenség felmorzsolása s a vidék teljes megtisztítása. A tisztogatási műveletek a Vogézekben a legelőkeltebbek. Lotharingiában elfoglaltuk a világháborúban sokat emlegetett Weiderrkopfot.

La Rochelle kikötőjében repülőink több ellenséges kereskedelmi hajót elsüllyesztettek. Ugyanitt egy német tengeralattjáró négy angol kereskedelmi hajót süllyesztettek el.

Özönlenek a menekültek a spanyol határra.

A spanyol-francia határról jelentik: Az egyre nagyobb méreteket öltő menekült beözönlés következtében a spanyol hatóságok megszigorították a határellenőrzést. Ezenkívül újabb spanyol csapatösszevonásokat vontak össze a spanyol-francia határon.

Újabb kegyelmi rendeletet írt alá az uralkodó

Bucurestből jelenti a rádió: Ófelsége II. Károly király pénteken újabb egyszakaszos kegyelmi rendeletet írt alá, amelynek értelmében kegyelemben részesülnek az 1940. április 26-ig elkövetett azok a kihatások, melyeket ez a kegyelmi rendelet törvény külön felsorol. A rendelet törvényt Tatarescu miniszterelnök, Ghelmegeanu belügyminiszter, Ilcusu tábornok, nemzetvédelmi miniszter, Benteiu igazságügyminiszter ellenjegyezte. A kegyelmi rendelet teljes szövegét a Hivatalos Lap pénteki száma közölte.

Roosevelt a nemzeti összefogásra való törekvéssel indokolja minisztereinek kicserélését

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök megbízta a Fehér Ház titkárát, hogy a köztársasági párti Knox és Stimson kinevezésével kapcsolatosan a sajtónak a következő felvilágosítást adja:

— A kormányba való behívások összhangban vannak azzal az erős nemzeti érzéssel, amely a mai világválság idején a nemzeti összefogásban nyilvánul meg. A kinevezések hasznára vannak az ország védelmének, semmi másról nincs szó.

Earli, a Fehér Ház titkára közölte a továbbiakban, hogy Roosevelt elfogadta Welles tervét, mely panamerikai gazdasági szövetségre vonatkozik.

A londoni Times feltűnő cikke a francia fegyverszüneti kérés esetleges következményeiről

Londonból jelentik: (Universul) Az angol fővárosban nagy feltűnést keltett a Times-nek a francia fegyverszüneti kéréssel kapcsolatban írott cikke. A lap szerint a jelen pillanatban még nem lehet teljesen fölmérni azt, hogy mit jelentett a szövetségesek számára Franciaország katasztrófája. Azt sem lehet tudni, hogy milyen hatással lesz ez az esemény a háború további kimenetelére. A németek és az olaszok feltételei még nem ismeretesek. A lap azonban emlékeztet arra, hogy 1918-ban éppen Pétain tábornagy volt az, aki előbb letétette a német hadsereggel a fegyvert s csak azután fogadta el a fegyverszüneti tárgyalások iránti kérelmet.

Nagybritánia számára — írja a lap — életkérdés az, hogy megtudja, mi lesz a sorsa azoknak az angol különítményeknek és hadfelszereléseknek, amelyek még Franciaország területén vannak. Ugyanolyan fontos Anglia számára az is, hogy vajon a francia fegyverszüneti kérés hasonló lesz-e a hollandkapitulációhoz és csak a szárazföldi területekre vonatkozik, vagy kiterjed a francia gyarmatbirodalomra is? Mi lesz a sorsa azoknak a francia csapatoknak — kéri a lap — amelyek jelenleg Franciaországon kívül tartózkodnak s mi lesz a sorsa a Mittelhauser tábornok keleti seregében levő francia egységeknek? Vajon a francia tábornok s főként a francia flotta vezénylő tábornokai alávetik-e valamennyien magukat a bordeauxi kormány rendelkezésének? Lesz a bordeauxi kormánynak kelendő tekintélye ahhoz, hogy azokon a területeken is végrehajtsák rendelkezéseit, amelyek inkább választják a harcot, mint a megadását?